

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

<i>Helyben házhöz hordva:</i>	<i>Vidéken postai székeltől:</i>
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 ft
Fél évre . . . 6 „	Fél évre . . . 7 „
Negyed évre . . . 3 „	Negyed évre . . . 3.50
Egy hónap . . . 1 „	Egy hónap . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat b. petít sor egyszer . . . 6 kr. Bélyegdíj külön . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 4 „ Nyilvánt. sora . . . 15 „

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Az új kereskedelemügyi miniszter.

Arad, július 11.

Baross Gábor, felejtethetetlen miniszterünk örökének betöltése, ugy látszik, napirendre került, s alapos hírek tanúsága szerint a legutóbbi miniszteri tanács már az utód iránt is megállapodásra jutott. Lukács Béla kereskedelemügyi államtitkár személyében.

Az új miniszter személyében történt ezen megállapodás nem jött egészen váratlanul, mert az államtitkár elejétől fogva kombinációban volt, de tudva, mily soknemű — személyi és politikai — tekintetek tolnak össze természetszerűleg egy ily nagyhorderejű s nem csak egyesek, hanem egész osztályok érdekeit érintő állás betöltésénél, örvendénünk kell az ügynek Lukács Béla kinevezésével leendő eldőlten, mert a megoldás e módzatában azt a szempontot találjuk érvényesülni, mely a legfontosabb, s nemcsak a tárca kellő betöltése, hanem az országos érdekekre nézve is legelőnyösebb: a szakképeség szempontját.

Lukács Béla ugyan, mint tisztviselő, nem a fokozatos előléptetés lajtorjáján emelkedett állásának most elfoglalandó magas polczáig, mert 1872-ben képviselővé választatva, egy darabig a publicisztikai és politikai küzdelmek révén tágitotta ismeretkörét és öregbítette annak sokoldalúságát; de ha gyors és a legtávolabbi célokat megközelítő pályafutása nem nélkülözötte is a parlamentarizmus tour-on kívül segéző hatékony erejét, mindamellett Lukács Béla sikerét a szakképzettség, a becsületes munka diadalának kell jelezniünk.

Bár nem vagyunk egyes politikai elvek és iskolák feltétlen hívei és követői, legkevésbé az ugynevezett demokrácia elvének imádói, melynek nevében és zászlója alatt annyi badarság mondatik és történik. Irányi általános szavazati jogi elméletétől Moc s á r y-nak nemzeti-ségi egyenjogusításáig, mindamellett mindig s mindenütt, a hol az értelmet, hivatali buzgalmat és képzettséget látjuk a politikai befolyások, a rang és születés előnye, a hagyományos tekintélyek hatalma fölött diadalmaskodni, mindannyiszor a jobb jövő, tisztultabb társadalmi és kormányzati viszonyok zálogaként üdvözöljük azt.

Kétszeresen kell azonban örülnünk a kereskedelemügyi tárca betöltésénél ezen szempontok diadalának, mert bár ha Baross itt sokat és nagyot mivelt, sőt éppen mert ezt cselekedte, óriási feladat vár utódjára a befejezés, fejlesztés fentartása terén.

Ott van a Vaskapu szabályozása, ma-

gában elég nagy feladat, hogy egy ember minden idejét, erejét és tehetségét igénybe vegye s hogy kedvező megoldás esetén örök dicsőséggel sugarazza be nevét. Ott van a dunai hajózás állami vezetés alatti fejlesztése, a tengerentúli kereskedelem és hajózás támogatása és felvirágoztatása; fejlesztésre és befejezésre várnak azon nagyszabású kezdeményezések, melyeket Baross a magyar gyáripár felvirágoztatása érdekében tett. Egész embert, határozott itélettel bíró szilárd és önálló jellemű embert igényelnek azon kapcsolatos, de gyakrabban ellentétes érdekek, melyek osztrák szomszédainkkal kereskedelmi, forgalmi tekintetben intézendők, simitandók el, milyenek például a Duna-gőzhajózási társulattal még mindig függőben levő ügyünk, azután a tarifa-kérdések stb.

Reméljük, hogy a kormány, midőn mindezen óriási feladatok által feltételezett nagy igényeket mérte hozzá Baross utódjához, hogy akkor Lukács Bélában emberére talál s kívánjuk hazánk érdekében, hogy úgy legyen.

Belföld.

Változások a magyar kormányban.

A N. Fr. Presse-nek teljesen autentikus forrásból jelentik Budapestről: A kormány a kereskedelmi miniszteri állás betöltésére vonatkozólag már döntött; az utolsó órában erre az állásra nem Zichy József grófot, hanem Lukács Béla kereskedelmi miniszteri államtitkárát szemelték ki. A kinevezés fogantatását illetőleg már megtörténtek a szükséges lépések. A kormány bizalmi férfiak által Zichyvel folytatott tárgyalások még sem voltak eredménytelenek, amennyiben Zichy gróf más magas állásra van kiszemelve, melyre őszkor fog kineveztetni. Az új kereskedelmi miniszter kinevezése még az országgyűlés berekesztése előtt várható.

A delegációk.

Az eddigi megállapodások szerint szeptember hónapra volt kitűzve a delegációk egybehívása. Autentikus jelentés szerint a tervet elejtették s a delegációk csak október első felében kezdik meg tanácskozásukat Budapesten.

Lukács Béla kereskedelmi miniszter.

A tegnapi előtti minisztertanács, mely egyebek közt a kereskedelmi miniszteri tárca betöltésének kérdésével foglalkozott, véglegesen döntött, megállapodva — írja a „P. H.” — a Lukács Béla államtitkár személyében.

Szapáry miniszterelnök már a tegnapi nap folyamán felajánlotta a miniszteri tárczát Lukács államtitkárnak, de ez még végleg nem nyilatkozott. Ami azonban nem teszi kétségessé, hogy elfogadja, mert Baross örökségének elvállalása ránézve, aki hű munkatársa volt s mindenben részes a nagy miniszternek kiváló alkotásaiban s leginkább

tudja terveit, ugyszólván kötelesség, a mely elől ki sem térhet.

Lukács minisztersége tehát bevezetett tény s mint értesülünk, kinevezése legközelebb megtörténik és megnyugtatósára fog szolgálni a magyar közvéleménynek s dicséretére Szapárynak, a ki a Tisza-tradíciókhoz híven, a munka és szorgalom egyik nagyérdemű és nagytehetségű képviselőjét hívja meg kabinetjébe a díszes polczra — a helyett, hogy egy vagy más főúri famíliát csatoljon magához, valamelyik stréber-tagjának kiemelése által.

Lukács Béla 1847-ben született Zalatnán, a hol családját az 1848-iki mozgalmak alkalmával megölték a románok, magát a másfél éves Bélát csak önfeláldozó dajkája mentette meg, mert a gyermekeket is felkoncizolták.

Középiskoláit végezte Gynlafahérvárott (itt volt később képviselő is), korán irodalmi térre lépett, igazi lelkesedéssel csüggve a magyar nyelv fejlődésén és a nemzeti literatúrán; előbb szépirodalmi művekkel, később komolyabb katonai, történelmi, de kivált pénzügyi, adózási és nemzetgazdasági tanulmányokkal foglalkozott. Nehány évig az állami számvizsgáló és a kir. pénzügyminiszteriumnál hivataloskodott, közvetlenül Kerkapoly pénzügyminiszter mellett, ki fontos munkákat bízott rá s többször fontosabb tárgyalások alkalmával Bécsbe vitte. 1872-ben képviselővé választatván, a pénzügyminiszteriumban viselt állásáról lemondott. Mint képviselő, tagja volt a Ghyczy-féle adóügyi bizottságnak 1874-ben, s azóta a pénzügyi bizottságnak állandó tagjaként szerepelt. Mint képviselő szerkesztette egy ideig a „Közvélemény” című lapot. A magyar államvasutak újjászervezésekor Tolnay helyébe igazgatóvá neveztetvén ki, mandátumáról és több pénzügyintézetnél viselt állásáról lemondott. Baross Gábor miniszterre kineveztetése után a közmunka-és közlekedésügyi miniszterium államtitkárává nevezetett ki. Előbb Hunyadmegye, most Alsófehérmegye törvényhatósági bizottságának tagja; tagja továbbá az erdélyi rom. kath. status-gyűlésnek is és levelező tagja a magyar tudományos akadémiának.

Mint vasuti direktor első pendi-tette meg a „zóna” eszméjét. De eleinte csak egy vonalon akarta kipróbálni. a budapest-brucki vonalon, a mely ugyis alig jövedelmezett valamit. Ez eszméjét később mint államtitkár bevitte a miniszteriumba s ott sokkal nagyobb mértékben öltött testet, mintsem ő tervezte. Ritka szerencse egy uttörőre nézve. De ehhez olyan kortársak kellettek, mint Baross, a kit rögtön meghódított a különben nem új, de merész idea csábító ingere és mint Tisza Kálmán, ki mint miniszterelnök beleegyezését adta hozzá, csak azt kötötte ki, hogy ne kerüljön valami nagyon sokba.

— Legfeljebb egy millióba fog kerülni — felelte Baross, a hivatalos kiszámítások eredményeképen.

— Meg kell csinálni — volt rá a válasz.

Az új törvénykezési- és fogházépület.

Arad, július 11.

Tegnap délután fél 5 órakor, két nappal a városi közgyűlés előtt, újból összegyűlekeztek a törvényhatósági bizottsági tagok, hogy mielőtt szavazás által eldölne az Aradon ter-

vezett új törvénykezési- és fogházépület telek kérdése, még egyszer és körülményesen megbeszéljék, melyik fundus adandó az igazságügyi miniszternek, a marosparti alsó-, vagy a felső telek-e?

A közel harmadfél óráig tartó értekezleten pro- és kontra folytak az érvelések. Végül is az a békés közmegegyezés jött létre, hogy egy harmadik telket ajánlanak fel, a mely telek az Andrány-telek s a liceum közé esik, egyenesen az Eötvös-utca végén.

Az érdekes értekezletről alábbi tudósításunk szól:

Fábián László főispán elnöklése alatt jelen voltak: Salacz Gyula polgármester, Parecz István, Varjassy József, Bing Vilmos, Szathmáry János, Kristófy János, Zemplényi Sándor, Tisch Mór dr, Robitzek Agoston, Sallay Béla dr, Schusztér Illés dr, Steinhardt Mór dr, Domány József, Kugler István, Szalay Károly, Kocsis Lajos, Lusztig Mór, Ring Lajos, E.-Illés László, Scholtz Gyula, Müller Gyula, Maisztrovits Antal, Pozsgay Lajos dr, Pekár Károly, Steiner Jakab, Wadowszky Gusztáv, Mittner József, Magyary Ferencz, Heeger Ernő, Virágh Lajos, Millig Mátyás, Dániel Kálmán, Wallfisch Armin, Urbányi Béla, Keresztes Gyula dr, Glück Károly, Stoll Károly, Múlek Lajos dr, Reicher Ferencz, Grünwald Ferency, Avarffy Ferencz dr, Marek Samu.

Fábián László főispán megnyitván az értekezletet, elsősorban köszöni az ügy iránt a nagy érdeklődést, aztán rátér arra, hogy az értekezlet célja a törvénykezési palota helyének kijelölése, miután a miniszter leirt, hogy a város által felajánlott telket nem fogadhatja el. Nem ragaszkodika a maros-utcai telekhez, de ha más alkalmas területet jelöl a város, hajlandó azt elfogadni. A liceum melletti telekről azonban mit sem akar tudni. Az értekezletet azért hívta össze, hogy a városatyáknak alkalmuk legyen e fontos kérdést körülhegyire tárgyalni, hogy a közgyűlésen legjobb tudomásuk szerint szavazhassanak.

Parecz István tanácsos erre felolvassa a miniszteri leiratot, melyben az érvek és elfogadható indokok egész sorozata szól a város által ajánlt telek ellen.

Varjassy József előalt fel elsőnek, kijelentve, hogy inkább elmarad törvénykezési palota nélkül, semhogy a miniszter által kívánt telket átadja. A város ingyentelket ajánlt fel s azt csatornázni, feltölteni hajlandó, ami nagy költséget igényel. Ily áldozatok után a város nagyon rosszul tenné, ha elállna első elhatározásától. Meg van győződve arról, hogy a miniszter téves információk folytán kötötte meg magát, s így indítványozza újabb felterjesztés készítését, mely meggyőző indokaival más elhatározásra bírja a minisztert. Megmarad az elsőhatározat mellett.

Múlek Lajos hathatós indokkal érvel a miniszter kívánsága mellett. Ha a város nem akarja a Salacz-park mögötti telket átadni, tegyen más propositiót.

Ring Lajos a régi közgyűlési határozat betartását javasolja.

Keresztes Gyula a jogkereső közönség érdekében pártolja a miniszter óhaját. Múlek álláspontját a magáévá teszi.

Steiner Jakab, mint aki a kérdésben levő telkeket apróra ismeri és mint a miniszter által kívánt telken érdekelt fél, mégis Varjassy indítványát pártolja.

Varjassy József konstatálja, hogy Múlek és Keresztes által felhozott indokok csak azt igazolják, hogy törvénykezési palotára okvetlen szükség van s így azt amugy is köteles az állam felállítani.

Heeger Ernő a felszólalásokból azon tanulságot merítette, hogy mindkét fél hajlandó áldozatra. A két merev álláspont között tud egy közvetítő irányt, melyet elfogadni annál könnyebb lesz, miután áldozattól senki sem riad vissza. Indítványozza egy harmadik telek kijelölését a liceum és Andrány-telek között.

Varjassy József örömmel üdvözlö a megoldást, amely teljesen képes megfélemlíteni mindkét, a miniszter és város óhajának.

Heeger Ernő felkéri Múleket és Keresztest, hogy nyilatkozzanak arra nézve, vajjon elfogadhatónak tartják indítványát?

Múlek Lajos dr. megoldottnak tekinti a kérdést s szívesen belemegy az indítványba,

ha biztosítéka van arra nézve, hogy a jelölt telek megfelel a célnak.

Keresztes Gyula dr hasonlóképen nyilatkozik.

Heeger Ernő felvilágosításul előadja, hogy a mérnöki hivataltól tájékozást szerzett, amely teljesen kielégítő.

Ezek után

Fábián László főispán konstatálja, hogy Heeger indítványa visszhangra talált s bizonyosra vehető, hogy a közgyűlés egyhangulag elfogadja az újelőterjesztést. De az esetre, ha nem így történe, kéri a bizottsági tagokat, hogy ne ragaszkodjanak oly mereven az első feltételhez, hanem kísértsenek meg más megoldást is. Heeger indítványát nézete szerint úgy lehetne legcélszerűbben a közgyűlés elé terjeszteni, ha írásbeli indítvány tétetnék.

Az értekezlet abban állapodott meg, hogy fölkéri Varjassy Józsefet, mikép az indítványt akár írásban, akár szóbeli felszólalás alakjában terjessze elő a holnapi közgyűlésen.

Városi közügyek.

Arad a múlt hónapban.

— Polgármesteri jelentés. —

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Az 1892. év június havára vonatkozó jelentésemet van szerencsém a következőkben előterjeszteni.

A közegészségi állapot, az előző havihoz arányitva, némi javulást mutat. A vörheny-járvány megszűnt, a halálozások és betegülések száma pedig a járványosanuralgó difteritist kivéve csökkent. A felmerült betegülések közül a hurutos tüdőbajok mellett a tápcsatorna csorvás-hurutos bántalma jelentkeztek leggyakrabban. A vörheny-járvány június hó végén hatóságilag megszűntnek nyilvánított, a difteritisz azonban még most is járványosan mutatkozik. Bejelentve volt a hó folyamán torokgyikkal együtt 73 difteritisz-eset, meghalt difteritiszben 23, torokgyikkban 5, összesen 28. Ezen számból esik az 5 évalatti gyermekre 16, a 6—13 évesekre 12. Megbetegült 5 éven alóli gyermek 24, 6—15 éves 46, azonfelül 3. Városrészek szerint beteg lett a Belvárosban 37, Pernyáában 20, Sarkadban 4, Újtelepen 4, Gájban 8. Elhalt a Belvárosban 15, Pernyáában 7, Újtelepen 1, Gájban 5. Más fertőző kórfarmák ritkán fordultak elő. Bejelentve volt a bárányhimlő 6, a kanyaró 6, tifusz 1, a vérhas 2 esettel. A trachomás betegek száma volt május hó végén 12, szaporodott 9, gyógyult 9, maradt a hó végén 12. Ezek közül ápolatott kórházban 5, házilag 7, helybeli 7, idegen 5. Elhalt összesen 102 egyén, 62 férfi, 40 nő, helybeli 87, idegen 15. Halva született 3 gyermek. Baleset következtén meghalt 2, öngyilkosság előjött 1. A városi lakosság halálozási évi aránya 1000: 24.3. A megyei kórházban ápolatott 308 egyén, az izraeliták kórházában 16, összesen 324, ezek közül gyógyult 143, jövuult 26, meghalt 21. Az ápoltak között helybeli illetőségű volt 35.

A népességi viszonyok az előző havihoz arányitva kevésbé kielégítőnek jelezhetők. A születések száma a halálozások számánál ugyan 11-el magasabb, de a mult-havi eredménynél 54-el kevesebb. Elve született 113 gyermek, 56 fiu, 57 leány, törvényes 96, törvénytelen 17. A születések évi aránya 1000: 28.0. Házasság kötött 33.

A személyes vagy onbiztonság ellen nagyobb mérvű bűnesetek nem merültek fel. A 24 esetben felmerült kisebb tolvajlás tettesei 21 esetre nézve kinyomoztattak. A kihágási bíróságnál mult hóról maradt hátralék 1, júniusban befolyt 174, ebből elintéztetett 122, a bíróságoknak átadatott 43, tárgyalás alatt maradt 10. Letartóztatva volt 147 egyén, elítéltetett 106, a bíróságoknak átadatott 15, kiutasított 26. A kapitányi hivatal hatáskörébe tartozó kisebb kihágási ügy tárgyalatott és elintéztetett 26. Letartóztatva volt 44 egyén, eltolonczoltatott 31, rendőrileg fenytett 13. Bejelentetett s nyilvántartásba vétetett 548 cseléd, 32 idegen s munkát kereső egyén, és 796 gyári munkás. A vendéglőkben szállva volt 1037 utas. Szolgálati viszonyokból eredő panasz tárgyalatott 17, megfenyítettett 16 cseléd.

A kapitányi hivatal mint iparhátó-

ság nál iparjogositványt nyert 5 iparos, 1 kereskedő, iparát áthelyezte 9 iparos, 8 kereskedő, megszűntette 12 iparos, 6 kereskedő, A tanonczlajstromba bejegyeztetett 1 kereskedő, felszabadult 1 iparos, 1 kereskedőtanoncz. A tanviszony megszűnt 2 kereskedőnél. Munkakönyvet kapott 10 segéd, azzal jelentkezett 32, ideiglenes igazolványt kapott 1 segéd, azzal jelentkezett 2. Iparkihágási ügy tárgyalatott 21, büntetett 1 segéd, 3 tanoncz.

A városi szegényápolóban elhelyezve volt 37 egyén, júniusban felvétetett 1, elhalt 1, maradt a hó végén 37, élelmezésükre 1140 adag melegétel és ugyanannyi adag kenyér szolgáltatott ki. Havisegélyben részesített május hó végén 358 egyén, júniusban felvétetett 9, a szegényápolóba tétetett 1, meghalt 2, maradt a hó végén 364. A város közönsége által tartott árva és lelenz gyermekek száma volt a mult hó végén 59, júniusban felvétetett 1, elhalt 2, maradt a hó végén 58. Nem a város közönsége által tartott dajkaságba adott gyermekek száma volt 153, júniusban bejelentett 12, más helyre adatott 4, anyjának visszaadatott 8, elhalt 3, maradt a hó végén 150. Tűzeset nem volt.

(Vége következik.)

Szabályrendeleti javaslat.

Az aradi ipartestületbe kebelezett iparosok és segéd-személyzetök munkarendje iránt az 1884. XVII. cikk 140. §-a alapján alkotandó törvényhatósági szabályrendelet javaslata Arad sz. kir. város tanácsának véleménye szerint.

1. §. A segéd-személyzetet,
 - a) a tanonczok,
 - b) a segédek,
 - c) a munkavezetők

képezik.

2. §. A tanonczok felvétele írásbeli szerződés mellett az ipartestületnél akként eszközöndő, hogy a kikötött tanonczidő vége mindenkor március 31, június 30, szeptember 30, vagy decz. 31-iki határidőre essék. Oly egyéneknek, kiknek előző tanviszonya szökés vagy az 1884. XVII. t.-cz. 71. §. a) pontjába ütköző cselekmény miatt már két ízben felbontatott, tanonczul fel nem vehetők.

3. §. A tanviszony legrövidebb tartama a próbaidő beszámításával három év. Kivételt képeznek a borbély, kötő-szövő, köműves, nőszabó és szobafestő iparosok, melyekben a tanszerződés két évre is köthető ugyanazonban, hogy a tanviszony legalább addig tartson, míg a tanoncz élte tizenötödik évét betöltötte.

A köműves-iparnál a tanviszonynak addig kell tartani, míg a tanoncz élte tizenhatodik évét betölti.

Ha a tanonczot a mester látja el, a lakáson és élelmen kívül ruházattal és egyéb szükségletekkel is, a tanviszony leghosszabb tartama öt év lehet.

4. §. Tanonczot tartani, az 1884. t.-cz. 47. és 160. §§-ában említett esetek kivételével, minden önálló iparosnak szabad ugyanazonban, hogy oly iparos, ki segédek nélkül dolgozik, legfeljebb három, a segédekkel dolgozó iparos pedig ezen felül legfeljebb annyi tanonczot tarthat a hány segédet rendszerint foglalkoztat műhelyében.

Kivételt képez az ács- és köműves-ipar, mely iparágaknál az önálló iparosok tanonczot korlátlan számban tarthatnak.

5. §. A tanviszony iránti szerződésben világosan kikötendő: melyik fél minő kötelezettségeket tartozik viselni. A mennyiben ez a szerződésben meg nem állapítottatik, kimondatik, hogy a tanoncz szegődöttetési és az ipariskolai tandíját és taneszközszükségletét, az 1892. XIV. t.-cz. értelmében esedékes betegsegélypénztári járulékot, valamint a 16 évesnél idősebb tanoncz kereseti adóját a mester előlegezi ugyan, az ekkép előlegezett összeget azonban a tanoncz szülői vagy gyámja megtéríteni kötelesek. Mennyi ideig tartozik a tanoncz a szerződéses időn túl kárpótásul dolgozni, az 1891. XIV. t.-cz. értelmében megállapított munkabér-átlag alapján számítatik ki.

6. §. A tanoncz úgy a mester, mint annak családtagjai és a segédek iránt tiszteletteljes magaviselettel tartozik s köteles a reá bízott munkát pontosan és szorgalmasan teljesíteni.

A mester távollétében a munkavezető, illetve a legidősebb segéd rendelkezik a tanonczczal, kinek az engedelmeskedni tartozik. Utóbbiak azonban kötelesek a tanoncz által a házi fegyelem ellen elkövetett vétséget esetről-esetre a mesternek bejelenteni, a ki egyedül jogosult a házi fegyelem jogát gyakorolni.

7. §. Ha a tanoncz mesterének hűtlenség, lopás vagy egyéb kihágás által kárt okoz, a szülők vagy gyám kötelesek a kárt sajátjukból megtéríteni.

8. §. Ha a tanviszony véget ér, a mester köteles a felszabadítás iránti bejelentést a tanonczidő lejártá előtt legalább egy hónappal az ipartestületnél beadni. E bejelentés — az iparhatósági megbízottak jogainak érintése nélkül — a testületi előjáróság egy tagjának adatik ki a tanoncz szakmabeli előhaladásának megvizsgálása végett.

9. §. Ha a kiküldött előjárósági tag jelentéséből az tűnik ki, hogy a megvizsgált tanoncz nem bír a kellő szakmabeli képzettséggel, az előjáróság vagy egy másik kiküldött által a tanonczot újra megvizsgáltatja vagy a tanidőt három, illetve hat óra meghosszabbítja.

10. §. Ha a tanoncz a szükséges szakmabeli képzettséggel bírónak találtatott, az előjáróság őt segéddé felszabadítja.

A felszabadítás a testületi előjáróság januári, áprilisi, júliusi és októberi ülésén akkép történik, hogy az összes felszabadulandó tanonczok a nyílt ülésben megjelenven, a testület elnöke hozzájuk oktató beszédet intéz, mely után őket segédekke avatottaknak nyilvánítja.

11. §. Segédet tartani minden önálló iparosnak szabad.

12. §. Segédül csak oly egyének vehetők fel, kik vagy munkakönyvvél, vagy ideiglenes igazolvánnyal bírnak s előző munkaadójuk bejegyzésével igazolják, hogy előbb fennállott munkaviszonyuk megszűnt.

13. §. A munkaidő tekintet nélkül arra, hogy darabszám szerint vagy hetibérrel fizetetik-e a segéd, a nyári időszakban, mely minden év márcz. 19-dikén kezdődik és szeptember 30-dikán végződik, reggeli 6 órától esti 7 óráig tart. Munkaközben délelőtt fél órai, délután egy órai és délután félórai pihenés tartatik. A téli időszakban, mely október 1-sején kezdődik és márczius 18-án végződik, a rendes munkaidő reggeli 7 órától esti hat óráig tart, délután egy órai megszakítással.

14. §. Segédek a munkaadó iparos csak saját műhelyében alkalmazhat, miért is az ugynevezett ülő-munka (Sitz-Arbeit) tiltva van.

Az iparos saját műhelyének tekintetik a lakásával vagy üzletével egy helyen vagy ezektől külön saját bérleten felállított, az iparhatóságnál bejelentett műhelye

15. §. A 14. §. alól kivételt képeznek azon iparágak, a melyek megkívánják a munkának a műhelyen kívül való részleges vagy teljes elkészítését; különösen az építész, kőműves, ács, épületasztalos, kéményseprő, szobafestő, mázó és cserépfedő iparágak.

16. §. A segéd a műhelybe lépés előtt köteles magát mindazzal, mire a nap folyamában szüksége lesz, ellátni. Mivel az 1884. XVII. t.-cz. 63. §-a értelmében az iparostanonczok cselédszolgálatra nem alkalmazhatók, a segédeknek tilos a tanonczokat ide-oda küldözgetni.

A műhelyben dohányozni csak a mester engedélyével szabad, a cigaretta-szívás azonban kivétel nélkül tilos.

17. §. Ha a segéd a műhelybe a munkaidő kezdete után jön vagy a munkaszünet órája előtt eltávozik, munkadíjából a mester a fizetése arányában eső munkabér-részletét a mulasztott időre jogosítva van levonni.

18. §. A vasárnapi munkaszünet folytán a hétfői munkaszünet (Blau-Montag) tartása tilos. A mely segéd hétfői vagy ün. eputáni napon a műhelyből alapos igazolás nélkül elmarad, azon napra eső munkabérének elvesztésén felül a betegsegélyző pénztár javára 50 kr. büntetést fizet. E büntetés a mester által a segéd béréből levonandó.

19. §. Husvét, pünkösöd, karácsony ünnepeket megelőző munkanapon a segédszemélyzetnek csak délután négy óráig kell dolgoznia.

20. §. A munkadíj, illetve a napibér vagy fizetés mennyisége a munkaadó és a segédszemélyzet között még külön létesítendő meg-

állapodáson alapszik, mert e tekintetben az egyes egyének munkaképessége és használhatósága irány és mérvadó. Ezen szerződés azonban az 1884. XVII. t.-cz. 88. §-ának 2. bekezdése értelmében csak egy heti próbaidő elteltével — midőn a munkabér megállapítottik — válik kötelező erejűvé.

21. §. A hetibérrel vagy napszámban dolgozó segédeknek a kölcsönösen megállapított munkabér, a darabszám szerint fizetett segédeknek az arányos részletfizetés (kontó-pénz) minden héten pontosan esti 6 órakor kifizetendő. A 19. §-ban említett napokon a kifizetés délután 3 órakor eszközözendő.

A heti vagy napifizetés csakis azokra a napokra és csakis azon munkaidőre, illetve órákra jár, melyeket a segéd tényleg munkában töltött.

22. §. Minden segéd fizetési könyvecskével látandó el, mely a kialakított munkadíj vagy fizetés feljegyzésére és a kifizetett részletek beírására alkalmas rovatokkal el van látva s melybe jelen szabályrendeletnek is lenyomatva kell lenni. Munkaadó köteles a segéd keresetét és kivételét e könyvecskébe minden szombatban bejegyezni s a könyvet a segédnek a bérfizetéskor átadni.

23. §. A felmondási idő a munkaadó és segédszemélyzet összes tagjai közt — az ács- és kőművessegédek kivételével, kiknél a felmondás szombaton este a következő hétfőre történik — kölcsönösen 14 napban állapítottik meg, tekintet nélkül arra, vajjon a segéd darabszám szerint vagy heti bérrel fizetetik-e. A segédszemélyzetnek az a tagja, ki darabszámba dolgozik és fizetetik, a 14 nap leteltével se léphet ki addig, míg az átvett munkát a szerződésnek megfelelően be nem fejezte. Ha a darabszámú segédet illető felmondás az elvállalt darabmunka befejeztékor történik, az ily segédnél csak olyan újabb darab munkabevétele követelhető, melyet a felmondási idő alatt befejezhet. Kölcsönös felmondásnak csakis a heti munkabér-fizetések napján van helye s a munkából való kilépés is csak szombaton este történhetik.

A munkabérelőlegek vagy megtérítendő vagy ledolgozandók, miért is azon segéd, ki előleggel tartozásban van, addig nem léphet ki, míg tartozását nem törlesztette. A tartozás ledolgozása ugyanazon alku arányában történik, melyen a munkaviszony fennállott.

24. §. Ha a segédszemélyzet valamely tagja mint tartalékos katona vagy mint honvéd a törvényszerű hadgyakorlatra behivatik, ezen behívás által a munkaszerződés a bevonulás előtti napon szűnik meg.

25. §. A segédszemélyzet minden tagja tartozik a munkaadó, illetve helyettese által reája bízott munkában szorgalmat, példás és józan magaviseletet tanusítani, az engedetlenséget, kicsapongást és bujtogatást szorgosan kerülni.

A munkaadónak, illetve helyettesének jogában áll a segédszemélyzet azon tagját, ki a többi munkájában zavarja vagy akadályozza, azonnal, felmondás nélkül elbocsájtani.

26. §. Ha a segéd a munkaadó meghívására idegen helyről lép Aradon munkába, annak az utiköltség előlegezhető. A mennyiben az illető segéd három hónapon át munkában maradt, vagy ez időn belül a munkaadó által elbocsájtatik, az utiköltség megtérítésére a munkaadó köteles. Ha ellenben a segéd mondott fel vagy a próbahét alatt annak alkalmazhatatlansága tűnt ki, a munkaadó uti költséget fizetni nem köteles, illetve az előlegezett utiköltséget a segéd béréből levonni jogosítva van.

27. §. Minden munkaadó jogosítva van segédjétől az e helyett reá kirovott I. osztályú kereseti adót levonni. — A levonás hetenkint 14 kros részletekben eszközözendő és a munkaadó által a segéd fizetési könyvecskéjében előirandó. A munkaadó a segéd kívánatára köteles az általa levont s a városi adópénztárba befizetett kereseti adóösszeg nyugtázását az adóügyi osztály által a munkakönyvbe tett lebélyegzés által igazolni.

28. §. Munka közben történt szerencsétlenség esetében az első orvosi segély költségét a munkaadó viseli. A további gyógyítás és ápolásra nézve a fennálló jogszabályok, valamint az 1891. XIV. t.-cz. szabványai irányadók. Másnemű megbetegedés alkalmával a segédszemélyzet minden tagja köteles a mun-

kaadót, illetve helyettesét személyesen vagy más által erről haladéktalanul értesíteni.

29. §. Egyebekben az 1884. évi XVII. t.-cz.-ben foglalt ipartörvény intézkedései irányadók.

30. §. Jelen szabályrendeletnek megállapításai csak annyiban vehetők irányadóknak a mennyiben a munkaadó és segédje közt külön egyezkedés vagy szerződés nem létezik. Kétség esetében a hivatkozó az eltérő megállapodást bizonyítani tartozik.

Külön egyezkedés vagy szerződés nemlétezése esetén jelen szabályrendelet összes intézkedései a képesítéshez kötött ipartűző összes mesternek, valamint ezek segédszemélyzetére nézve is kivétel nélkül kötelezők. Ugyanezért alkalmazkodás végett felfogadás alkalmával egyeseikkel vagy többekkel együttesen vagy szóval közöltetik vagy pedig nyomtatásban átadatik s ezenkívül a műhelyekben kifüggesztetik.

Minthogy jövőben — ha külön szerződés nem kötött — a segédszemélyzet minden tagja csakis ezen szabályrendeletben foglalt munkarend mint munkaszerződés alapján és ennek értelmében fogadtatik fel, a munkaadó és segédszemélyzet közötti viszonyra nézve ez lesz általán kötelező és irányadó, minél fogva ennek nemtudásával senki se védekezhetik. Arad 1892. évi július 11-én.

Megyei közügyek.

Folytatólagos sorrendje

az Aradvármegye törvényhatósági bizottsága 1892. évi július hó 12-iki közgyűlésén tárgyalandó ügydaraboknak.

59. A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter intézménye, melyen a Kas Lika terhen előirt gyámpénztári követelés és perköltség leiratása tárgyában hozott közgyűlési határozatnak újabb tárgyalását elrendeli.

60. Nógrád megye törvényhatóságának átirata, melylyel a vármegyék székhelyein egységes középiskola felállítására tárgyában a vallás és közoktatásügyi magy. kir. miniszteriumhoz intézett feliratát pártolás végett megküldi.

61. A vármegye főispánjának átirata, melylyel tudatja, hogy Reitner Ödön dr pécskai és Vilányi Izidort eleki járási orvossá ki-nevezte.

62. A vármegye alispánjának jelentése a telefon-hálózatnak az aradi vármegyeházhoz és az aradi járási főszolgabírói hivatalhoz való bevezetése iránt.

63. A vármegye alispánjának jelentése a Almás és Décs községek között a Fehér-Kőrösön építendő hid tárgyában.

64. A vármegye alispánjának jelentése Fekete Péter volt megyei főpénztári ellenőr letéltel kezelt tisztii biztosítékának kiutalványozása iránt.

65. Kresztaménos község képviselőtestületének határozata a folyó évben végzendő háromszögelési és felmérési költségeknek fedezése iránt.

66. Pajsán község képviselőtestületének határozata behajthatlan községi követelések leírása tárgyában.

67. Agris község képviselőtestületének határozata a községi közlegelő egyrészének bérbeadása s jövedelmének mikénti felhasználása iránt.

68. Odvas község képviselőtestületének határozata, a kisbíró fizetésének felemelése s két tenyészbika vásárlása iránt.

69. Seprős község képviselőtestületének határozata a Kisjenő és Seprős községek között felállítatni tartozott távirad hivatali költségeinek fedezése tárgyában.

70. Elek község képviselőtestületének határozata behajthatlan községi követelések leírása tárgyában.

71. M. és Ó.-Világos község képviselőtestületének határozata a marhaösszeírás alá be nem mondott marhák után kiszabott bírság tárgyában.

72. Magyarád község képviselőtestületének határozata, behajthatlan községi követelések leiratása iránt.

73. Berindia község képviselőtestületének határozata számadási elmarasztalások leiratása tárgyában.

74. Borossebes,

75. Kertes,

76. Kocsuba,

77. Govosdia község képviselőtestületé-

nek határozata leírandó községi követelések tárgyában.

78. A vármegye főispánjának átirata ifj. Vaja Antal aradi járási írnok kineveztetése tárgyában.

79. Nádas község képviselőtestületének határozata, behajthatlan községi tartozások leírása iránt.

Aradon, 1892. évi július hó 8-án.

Dálnoky-Nagy Lajos,
főjegyző.

Alispáni jelentés.

Tekintetes Törvényhatósági Közgyűlés!

A törvényhatóság állapotáról, valamint a folyó év II. negyedében tett intézkedések s ezek eredményéről jelentésemet a következőkben van szerencsém előterjeszteni.

I. A közbiztonság állapota a lefolyt évnegyedben összesen 81 esetben zavartatott meg. Nevezetesen:

Személybiztonság elleni merénylet 16 esetben fordult elő, és pedig N.-Pélen egy gyilkosság, Ó-Világoson egy erőszakos nemi közönség, Bokszege 3, Borosjenőn, Gurbán, Sikulán 2—2, Borossebesben és Csermőn 1—1 könnyű testi sértés, Józás, Gurahoncz és Petris községekben 1—1 könnyű testi sértés alakjában.

A tettesek minden esetben kipuhatoltak és a fenytető bíróságnak átadattak.

A vagyonbiztonság 59 kisebb és 9 betöréses lopással, tehát összesen 68 esettel zavartatott meg, mely esetek közül 28 esetben mind a tettes, mind a kár, 8 esetben pedig csak a tettes kerülve meg, az illetők a büntető bíróságnak átadattak. A többi 29 esetben a puhatolások ez ideig eredményre nem vezettek.

A vagyonbiztonság elleni támadások közül: 6 az aradi, 4 a pécskai, 3 az eleki, 11 a radnai, 11 a világosi, 13 a borossebesi, 12 a borosjenői, 5 a nagyhalmágyi szolgabírói járások területére esik.

II. Tüzeset az elmúlt évnegyed alatt összesen 46 esetben fordult elő, melyek közül 3 az aradi, 7 a pécskai, 3 az eleki, 10 a kishalmágyi, 6 a radnai, 3 a világosi, 1 a ternovai, 7 a borosjenői, 3 a borossebesi, 3 a nagyhalmágyi járások területére esik.

A tűz keletkezésének oka a megejtett vizsgálatok szerint 12 esetben véletlen szerencsétlenség vagy gondatlanságból, 8 esetben gyújtogatásból eredetnek bizonyult, míg 26 esetben a tüztámadás keletkezési okának kipuhatolása nem sikerült.

A tűz által megsemmisített érték 11,512 frt 40 krt tett ki, melyből 5369 frt 75 kr volt biztosítva.

A gyújtogatásból eredett tüzesetek tetteseit ez ideig csak egy esetben sikerült kipuhatolni, a többi esetben a nyomozás folytatottatik.

A tűz mikénti támadásának kiderítése iránt a vizsgálat minden esetben a kellő időben és erélyel megtartott és az eredményhez képest a további eljárás foganatosított.

Nagyobb mérvű és különös felemlítést igénylő tüzeset az évnegyed alatt nem fordult elő.

III. A közegészségi viszonyokra nézve jelentem, hogy azok az előző évnegyedhez képest a járványos betegségek hanyatlása folytán javultak ugyan, de kielégítőek még sem voltak, — s így a betegmozgalom aránylag gyérült, és a meghaltak száma is valamivel kisebb volt.

A hurutos és lobbos tüdőbajok aránylag ritkultak, ellenben a hasonnemű gyomor- és bélbajok szaporodtak, s ugy ezek — valamint a felmerült torokbetegségek több esetben kedvezőtlenül is folytak le.

A (járványok és különösen a roncsoló toroklob iránt) kiadott 5613—892 számú belügyminiszteri rendelet értelmében van szerencsém továbbá jelenteni, miszerint a heveny fertőző kórok közül járványként előfordult a roncsoló toroklob: Magyar-Pécska, Szemlak, Kis-Pereg, Glogovác, Ó- és Új-Szent-Anna, Ó-Paulis és Baján, továbbá a vörheny Kurtics és Mácsa, a kanyaró Kis-Halmágy, Szirb, Berzova és Monorostia, végül a hökhurut Gurba, Kujed és Szakács községekben; lefolyásuk, a roncsoló toroklob kivételével, türethető volt.

Ó-Paulis, Kishalmágy, Szirle és Berzova községekben a járvány megszűnt.

Szórványosan mutatkozott még a hólyagos himlő, esetenként pedig a hagymáz.

Orvosrendőrileg megvizsgáltatott 306 egyén és 32 hulla; ebből 3 boncolás volt.

Az élelmiszerek, italok, iskolák és más nyilvános helyek pontosan ellenőriztetvén, rendellenességek elő nem állottak.

A közegészségügyi folyamat rendes menetű volt.

Felemlíteni tartozom azonban, hogy az évnegyed folyamán egy a közegészségügyre nézve veszedelmes körülmény merült fel, de ezt szerencsére elhárítani sikerült.

A dolog az, hogy május hóban Solymosy László borosjenői nagybirtokos az uradalmaiban való foglalkoztatás végett a felvidékről nevezetesen Barts és Nyitra vármegyéből 226 mezei munkást hozatott le s ezek kisebb-nagyobb fokban szemcsés köthártyalobban (trachoma) szenvedőknek találtak.

Szerencsére külön csoportokban voltak foglalkoztatva, s így a baj, melyre egy az illetőségi járásból vett szemvizsgálati lelet útján hivatott fel figyelmünk, mely oly időben derült fel, hogy a ragályos szembetegség itt el nem terjedhetett, annak felderültekor pedig a munkás-csapatot, melynek itteni ápolatása nehézségbe ütközött volna, haza szállítottam.

A szállítási költségeket egyelőre a betegápolási alapról fedeztem s a miniszteriumhoz felírtam, hogy az a munkás-csapat utnak indításában hibás illetőségi hely törvényhatósági pénztára által megtéríttessék.

Együttal jelenthetem, hogy azon helyeken, hol ezen munkás-csapat elhelyezve volt, ismételt szemvizsgálatok eszközöltettek, s ragályozás nem tapasztaltatott.

IV. Az állategészségügyet illetőleg jelentem, miszerint az évnegyed alatt járványként Buttyin és Szintye községekben a ló-rüh, Glogovácson a juhhimlő, Szemlak, Szakács és Odvós községekben a sertés-orbáncz uralkodott, és bár az elhullási esetek apadtak is, illetve megszűntek, a járvány zárlati határidő nem telvén el, a járvány megszűntnek nem tekinthető.

Ragados tüdőlob Seprősen és Berzován 1—1 esetben fordult elő, utóbbi helyen a nagyméltóságú m. kir. földmívelési miniszter ur által kiküldött szegedi kerületi állatorvos által az egész marhaállomány megvizsgáltatott, ragálymentesnek találtatott.

Szórványosan előfordult: lépfene Glogovác, Borosjenő, Kaprucza, Szőlős, Csermő, Ó-F.-Varsánd, Moroda és Ó-Paulis községekben, takonykór a lovak között Tauczon és Simonyifalván 2, illetve 1 esettel; — sertés-orbáncz Mácsán 6 esettel, veszettség az ebek között Gyorok, Govosdia, N.-Pereg és M.-Pécska községekben.

V. A törvényhatósági községek és hivataloknak a múlt évnegyedbeli tevékenységére vonatkozó adatok a következők:

1. a központban az alispáni hivatalhoz az elmúlt évnegyed alatt 6334 közigazgatási és 55 kihágási s így összesen 6389 ügydarab folyt be, melyek az előző évnegyedről hátralékban maradt 117 ügydarabbal együtt a törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek fentartott és 109 még hátralékban maradt ügydarabok kivételével elintéztettek.

2. a megyei számvevők által elintéztett községi számadások és költségvetések, egyenként kitüntetett átnézete a következő:

Reicher Károly, ellátást igénylő előirányzat 82, számadás 82, feldolgoztatott előirányzat 82, számadás 24, hátralék számadás 58, hátralék a számvevőnél számadás 57, hátralék a községnél számadás 1 darab.

Üresedésben ellátást igénylő előirányzat 58, számadás 58, feldolgoztatott előirányzat 58, számadás 2, hátralék számadás 56, hátralék a számvevőnél számadás 44, hátralék a községnél számadás 9 darab.

Balázs István, ellátást igénylő előirányzat 76, számadás 76, feldolgoztatott előirányzat 76, számadás 50, hátralék számadás 26, hátralék a számvevőnél 23, hátralék a községnél 3 darab.

Összesen ellátást igénylő előirányzat 216, számadás 216, feldolgoztatott előirányzat 216, számadás 76, hátralék számadás 140, hátralék a számvevőnél számadás 127, hátralék a községnél 13 darab.

A megyei főszámvevőnek kiosztott 673 különféle közigazgatási ügydarab, melyek általa mind feldolgoztatottak, ugyszintén feldolgozva lettek a központi gyámpénztár és kórházi számadások.

5. A megyei árvaszék ügyforgalmát előadónként részletezve az alábbi kimutatás tünteti fel.

Schwob Aurél, márczius hónapban hátralék 323, az évnegyed alatt befolyt 616, összesen 939, április hónapban elintéztetett 686, június hónapban elintéztetlenül maradt 253 drb.

Büky József, márczius hónapban hátralék 676, az évnegyed alatt befolyt 609, összesen 1285, április hónapban elintéztetett 699, június hónapban elintéztetlenül maradt 586 darab.

Vertán Péter, márczius hónapban hátralék 166, az évnegyed alatt befolyt 878, összesen 1044, április hónapban elintéztetett 923, június hónapban elintéztetlenül maradt 121 darab.

Kosztolányi Imre, márczius hónapban hátralék 433, az évnegyed alatt befolyt 743, összesen 1176, április hónapban elintéztetett 720, június hónapban elintéztetlenül maradt 456 drb.

Pécskán Sándor, márczius hónapban hátralék 234, az évnegyed alatt befolyt 954, összesen 1188, április hónapban elintéztetett 1118, június hónapban elintéztetlenül maradt 68 drb.

Verzár István, márczius hónapban hátralék 212, az évnegyed alatt befolyt 469, összesen 681, április hónapban elintéztetett 252, június hónapban elintéztetlenül maradt 429 darab.

Nachtnebel Gyula, márczius hónapban hátralék 158, az évnegyed alatt befolyt 837, összesen 995, április hónapban elintéztetett 742, június hónapban elintéztetlenül maradt 253 drb.

Kulcsár István, márczius hónapban hátralék 47, az évnegyed alatt befolyt 141, összesen 188, április hónapban elintéztetett 188 drb.

Összesen márczius hónapban hátralék 2249, az évnegyed alatt befolyt 5245, összesen 7494, április hónapban elintéztetett 5328, június hónapban elintéztetlenül maradt 2166 drb.

Az árvaszéki számvevőnek, mint egyuttal gyámhatósági nyilvántartónak e részben kifejtett tevékenységére vonatkozó adatok a következők: Előadandó ügydarabja volt összesen 960, a mit teljesen feldolgozott, előirt ezeken kívül 2 új és 20 megújított tűzbiztosítási kötvényt, előirt továbbá 970 gyámoltat és gondnokoltat, s 970 gyámot és gondnokot; végül 226 különböző ügyben az árvaszékhez jelentést tett.

A vármegyei gyámpénztár állása a következő: I. Összesített kezelés alatt. A múlt évnegyedről maradvány 531.566 frt 63 kr, az évnegyed alatt befolyt 48.418 frt 42 kr, összesen 579.986 frt 5 kr. Levonva a kiadásokat 57.550 frt 16 krt, mutatkozik maradvány 522.434 frt 89 kr. II. Egyénenkénti kezelés alatt. Maradvány a múlt évnegyedről 78.575 frt 51 kr, az évnegyed alatt befolyt 2027 frt 28 kr, összesen 80.602 frt 79 kr. Levonva a kiadásokat 2683 frt 14 krt, mutatkozik maradvány 7791 frt 65 kr. III. Letéti kezelés alatt. Maradvány a múlt évnegyedről 284.932 frt 22 kr, az évnegyed alatt befolyt 25.400 frt 67 kr, összesen 310.332 frt 89 kr. Levonva a kiadásokat 47.333 frt 92 krt, mutatkozik maradvány 235.999 frt 27 kr.

4. A járási főszolgabíráknak az elmúlt évnegyedre vonatkozó forgalomkimutatását, mely egyszersmind ezen hivatalok tevékenységét is kitünteti, a következő átnézeti kimutatás foglalja magában:

Pécskai járás: Múlt évnegyedi hátralék közigazgatási 25, kihágási 130, II. évnegyed alatt befolyt, közigazgatási 1108, kihágási 324, elintézés alatt állott összesen közigazgatási 1133, kihágási 454, elintéztetett közigazgatási 1115, kihágási 14, hátralék közigazgatási 28, kihágási 440.

Világosi járás: II. évnegyed alatt befolyt közigazgatási 1992, kihágási 84, elintéztetett mind.

Radnai járás: Múlt évnegyedi hátralék közigazgatási 4, II. évnegyed alatt befolyt 1480, elintézés alatt állott összesen közigazgatási 1484, kihágási 410, elintéztetett közigazgatási 1444, kihágási 410, hátralék közigazgatási 40.

Kishalmágyi járás: II. évnegyed alatt befolyt közigazgatási 1096, kihágási 2, elintéztetett mind.

Eleki járás: Múlt évnegyedi hátralék közigazgatási 7, II. évnegyed alatt befolyt közigazgatási 946, kihágási 25, elintézés alatt állott összesen közigazgatási 953, kihágási 25, elintéztetett közigazgatási 948, kihágási 25, hátralék közigazgatási 5.

Ternovai járás: II. évnegyed alatt befolyt közigazgatási 888, kihágási 52, elintéztetett mind.

Borosjenői járás: Múlt évnegyedi hátralék közigazgatási 45, kihágási 2, II. évnegyed alatt befolyt közigazgatási 1153, kihágási 196, elintézés alatt állott összesen közigazgatási 1198, kihágási 198, elintéztetett közigazgatási 1164, kihágási 198, hátralék közigazgatási 34.

Borossebesi járás: II. évnegyed alatt befolyt közigazgatási 907, kihágási 86, elintéztetett mind.

Nagyhalmágyi járás: Mult évnegyedi hátralék közigazgatási 4, II. évnegyed alatt befolyt közigazgatási 768, kihágási 139, elintézés alatt állott összesen közigazgatási 772, kihágási 139, elintéztetett közigazgatási 764, kihágási 139, hátralék közigazgatási 8.

VI. A hadkiegészítési ügyek mikénti állásáról a következő kimutatás nyújt képet:

Pécskai járás: A fősorozástól távol maradt hadkötelesek száma 16, kipuhatoltatott és részben utóállítottatott 9, ezek közül besoroztatott a hadsereg ujonczjutalékába 1, a póttartalékba 2, a honvédség póttartalékába 2, összesen 5, visszahelyeztetett, töröltetett vagy fegyverképtelen volt 4, mint távollevő továbbra is nyilvántartásban maradt 7.

Aradi járás: A fősorozástól távol maradt hadkötelesek száma 23, kipuhatoltatott és részben utóállítottatott 11, ezek közül besoroztatott a hadsereg póttartalékába 1, a honvédség ujonczjutalékába 1, összesen 2, visszahelyeztetett, töröltetett vagy fegyverképtelen volt 9, miint távollevő továbbra is nyilvántartásban maradt 12.

Világosi járás: A fősorozástól távol maradt hadkötelesek száma 29, kipuhatoltatott és részben utóállítottatott 12, ezek közül besoroztatott a hadsereg ujonczjutalékába 3, a póttartalékba 1, összesen 4, visszahelyeztetett, töröltetett vagy fegyverképtelen volt 9, mint távollevő továbbra is nyilvántartásban maradt 17.

Ternovai járás: A fősorozástól távol maradt hadkötelesek száma 18, kipuhatoltatott és részben utóállítottatott 7, ezek közül besoroztatott a hadsereg ujonczjutalékába 2, a honvédség ujonczjutalékába 1, összesen 3, visszahelyeztetett, töröltetett vagy fegyverképtelen volt 4, mint távollevő továbbra is nyilvántartásban maradt 11.

Radnai járás: A fősorozástól távol maradt hadkötelesek száma 27, kipuhatoltatott és részben utóállítottatott 15, ezek közül besoroztatott a honvédség ujonczjutalékába 1, a póttartalékba 1, összesen 2, visszahelyeztetett, töröltetett vagy fegyverképtelen volt 13, mint távollevő továbbra is nyilvántartásban maradt 12.

Nagyhalmágyi járás: A fősorozástól távol maradt hadkötelesek száma 27, kipuhatoltatott és részben utóállítottatott 8, visszahelyeztetett, töröltetett vagy fegyverképtelen volt 8, mint távollevő továbbra is nyilvántartásban maradt 19.

Borossebesi járás: A fősorozástól távol maradt hadkötelesek száma 49, kipuhatoltatott és részben utóállítottatott 19, ezek közül besoroztatott a hadsereg ujonczjutalékába 3, a póttartalékba 2, a honvédség ujonczjutalékába 1, a póttartalékba 1, összesen 7, visszahelyeztetett, töröltetett vagy fegyverképtelen volt 12, mint távollevő továbbra is nyilvántartásban maradt 30.

Borosjenői járás: A fősorozástól távol maradt hadkötelesek száma 12, kipuhatoltatott és részben utóállítottatott 4, ezek közül besoroztatott a honvédség póttartalékába 1, összesen 1, visszahelyeztetett, töröltetett vagy fegyverképtelen volt 3, mint távollevő továbbra is nyilvántartásban maradt 8.

Kisjenői járás: A fősorozástól távol maradt hadkötelesek száma 28, kipuhatoltatott és részben utóállítottatott 11, ezek közül besoroztatott a hadsereg ujonczjutalékába 2, a póttartalékba 2, összesen 4, visszahelyeztetett, töröltetett vagy fegyverképtelen volt 7, mint távollevő továbbra is nyilvántartásban maradt 17.

Eleki járás: A fősorozástól távol maradt hadkötelesek száma 26, kipuhatoltatott és részben utóállítottatott 8, ezek közül besoroztatott a hadsereg ujonczjutalékába 1, a póttartalékba 3, összesen 4, visszahelyeztetett, töröltetett vagy fegyverképtelen volt 9, mint távollevő továbbra is nyilvántartásban maradt 18.

Összesen: A fősorozástól távol maradtak száma 255, kipuhatoltatott és részben utóállítottatott 104, ezek közül besoroztatott a hadsereg ujonczjutalékába 12, a póttartalékba 10, a honvédség ujonczjutalékába 4, a póttartalékba 5, összesen 31, visszahelyeztetett, töröltetett vagy fegyverképtelen volt 74, mint távollevő továbbra is nyilvántartásban maradt 151.

VII. A mult évi községi számadások felülvizsgálat végett már nagyrészen befejeztettek.

VIII. Az állami adók befizetésében az évnegyed alatt elért eredményt a következő kimutatás jelzi:

Pécskai járás a mult évi negyedi hátralék 16238 frt 70 kr., II-ik évnegyedi részlet 18772 frt 19 kr., összesen 35010 frt 89 kr., lerovás 8606 frt 54 kr., hátralék 26404 frt 30 kr.

Aradi járás, a mult évnegyedi hátralék 22638 frt 67 kr., II-ik évnegyedi részlet 30251

frt 37 kr., összesen 57910 frt 04 kr., lerovás 10363 frt 63 kr., hátralék 47546 frt 41 kr.

Világosi járás, a mult évnegyedi hátralék 49495 frt 15 kr., II-ik évnegyedi részlet 35956 frt 81 és fél kr., összesen 85451 frt 96 és fél kr., lerovás 12617 frt 20 és fél kr., hátralék 72834 frt 76 kr.

Ternovai járás, a mult évnegyedi hátralék 25853 frt és 1/4 kr., II-ik évnegyedi részlet 122317 frt 71 és fél kr., összesen 38170 frt 71 és háromnegyed kr., lerovás 4144 frt 78 és fél kr., hátralék 34025 frt 93 és 1/4 kr.

Radnai járás, a mult évnegyedi hátralék 26589 frt 51 kr., II-ik évnegyedi részlet 21429 frt 68 kr., összesen 48019 frt 19 kr., lerovás 6054 frt 22 kr., hátralék 41964 frt 97 kr.

Halmágyi járás, a mult évnegyedi hátralék 22140 frt 56 kr., II-ik évnegyedi részlet 8368 frt 44 kr., összesen 30509 frt, lerovás 787 frt 76 kr., hátralék 29721 frt 24 kr.

Borossebesi járás, a mult évnegyedi hátralék 36315 frt 94 kr., II-ik évnegyedi részlet 13847 frt 63 és fél kr., összesen 50163 frt 57 és fél kr., lerovás 3894 frt 48 kr., hátralék 46269 frt 09 és fél kr.

Borosjenői járás, a mult évnegyedi hátralék 27307 frt 17 és fél kr., II-ik évnegyedi részlet 17748 frt 33 kr., összesen 44655 frt 50 kr., lerovás 3841 frt 15 kr., hátralék 40814 frt 35 és fél kr.

Kisjenői járás, a mult évnegyedi hátralék 30719 frt 76 kr., II-ik évnegyedi hátralék 33237 frt 60 és fél kr., összesen 63957 frt 36 és fél kr., lerovás 8572 frt 48 kr., hátralék 55384 frt 38 és fél kr.

Eleki járás, a mult évnegyedi hátralék 21080 frt 88 és fél kr., II-ik évnegyedi részlet 22658 frt 36 kr., összesen 43739 frt 24 és fél kr., lerovás 15289 frt 83 kr., hátralék 32449 frt 41 és fél kr.

Összesen a mult évnegyedi hátralék 78378 frt 46 és 67/88-ad kr., II-ik évnegyedi részlet 214285 frt 86 kr., összesen 492664 frt 32 és 67/88-ad kr., lerovás 74172 frt 42 kr., hátralék 423411 frt 98 kr.

IX. Mig a községi adók állásának mikénti állapotát a következőkben mutatom be:

Pécskai járás, a mult évnegyedi hátralék 23688 frt 08 és fél kr., II-ik évnegyedi részlet 14083 frt 48 kr., összesen 37771 frt 56 és fél kr., lerovás 6589 frt 32 kr., hátralék 31182 frt 24 és fél kr.

Aradi járás, a mult évnegyedi hátralék 19304 frt 43 kr., II-ik évnegyedi részlet 20883 frt 79 kr., összesen 40188 frt 22 kr., lerovás 9093 frt 62 kr., hátralék 31094 frt 60 kr.

Világosi járás, a mult évnegyedi hátralék 32238 frt 09 frt és fél kr., II-ik évnegyedi részlet 11800 frt 17 kr., összesen 54038 frt 26 és fél kr., lerovás 9346 frt 06 kr., hátralék 44692 frt 20 és fél kr.

Ternovai járás, a mult évnegyedi hátralék 27571 frt 65 kr., II-ik évnegyedi részlet 13497 frt 24 és fél kr., összesen 41068 frt 89 és fél kr., lerovás 6310 frt 73 kr., hátralék 33758 frt 16 és fél kr.

Radnai járás, a mult évnegyedi hátralék 35049 frt 60 kr., II-ik évnegyedi részlet 19590 frt 83 kr., összesen 54640 frt 43 kr., lerovás 10614 frt 95 kr., hátralék 44025 frt 48 kr.

Halmágyi járás, a mult évnegyedi hátralék 27601 frt 83 kr., II-ik évnegyedi részlet 7372 frt 42 kr., összesen 34974 frt 25 kr., lerovás 2545 frt 44 és fél kr., hátralék 33428 frt 82 és fél kr.

Borossebesi járás, a mult évnegyedi hátralék 36182 frt 86 és fél kr., II-ik évnegyedi részlet 15465 frt 19 és fél kr., összesen 51648 frt 06 kr., lerovás 4776 frt 96 kr., hátralék 46871 frt 10 kr.

Borosjenői járás, a mult évnegyedi hátralék 28713 frt 90 kr., II-ik évnegyedi részlet 18931 frt 80 kr., összesen 47645 frt 70 kr., lerovás 8205 frt 81 kr., hátralék 39439 frt 89 kr.

Kisjenői járás, a mult évnegyedi részlet 29161 frt 90 kr., II-ik évnegyedi részlet 25396 frt 22 kr., összesen 24556 frt 12 kr., lerovás 14819 frt 84 és fél kr., hátralék 39763 frt 27 és fél kr.

Eleki járás, a mult évnegyedi hátralék 27839 frt 39 kr., II-ik évnegyedi hátralék 17154 frt 48 és fél kr., összesen 44993 frt 37 és fél kr., lerovás 12623 frt 82 és fél kr., hátralék 32370 frt 05 kr.

Összesen a mult évnegyedi hátralék 287350 frt 70 kr., II-ik évnegyedi részlet 174174 frt 73 kr., összesen 461525 frt 43 kr., lerovás 84924 frt 45 kr., hátralék 376600 frt 28 kr.

X. A számadási elmarasztalások állását a következő kimutatás tünteti elő:

Pécskai járás: mult negyedi hátralék 21 frt 60 kr., összesen 21 frt 60 kr., hátralék 21 frt 60 kr.

Aradi járás: mult negyedi hátralék 3098 frt 36 kr., összesen 3698 frt 36 kr., hátralék 3698 frt 36 kr.

Világosi járás: mult negyedi hátralék 264 frt 38 kr., II-ik negyedben előíratott 125 frt 10 kr., összesen 989 frt 48 kr., hátralék 989 frt 48 kr.

Radnai járás: mult negyedi hátralék 578 frt 22 kr., összesen 578 frt 22 kr., hátralék 578 frt 22 kr.

Nagyhalmágyi járás: mult negyedi hátralék 561 frt 36 kr., II-ik negyedben előíratott 223 frt 65 kr., összesen 875 frt 01 kr., lerovás 2 frt 34 kr., hátralék 872 frt 67 kr.

Borossebesi járás: mult negyedi hátralék 876 frt 11 kr., összesen 876 frt 11 kr., hátralék 876 frt 11 kr.

Kisjenői járás: II-ik negyedben előíratott 93 frt, összesen 93 frt, lerovás 93 frt.

Eleki járás: mult negyedi hátralék 284 frt 20 kr., összesen 284 frt 20 kr., hátralék 284 frt 20 kr.

Összesen: mult negyedi hátralék 6374 frt 23 kr., II-ik negyedben előíratott 441 frt 75 kr., összesen 6815 frt 98 kr., lerovás 96 frt 35 kr., hátralék 6720 frt 64 kr.

XI. A törvényhatósági utak és hidak állapota kielégítőnek mondható.

A törvényhatósági utaláp állása a következő: maradvány a mult évnegyedről 35186 frt frt 74 kr., a II-ik évnegyedben befolyt 30181 frt 38 kr., összesen 65368 frt 12 kr., kiadatott az évnegyed alatt 34870 frt 09 kr., mutatkozik maradvány 30498 frt 03 kr.

XII. A tankötelesek iskoláztatására nézve a következő kimutatás terjesztetik elő:

Pécskai járás, tankötelesek száma 4266, iskolában járt 3565, nem járt 701, az iskolába nem jártak szülei megintve lettek 780, megbüntetve 50 esetben.

Aradi járás, tankötelesek száma 4373, iskolába járt 3104, nem járt 1269, az iskolába nem jártak szülei megintve lettek 1269 esetben.

Világosi járás, tankötelesek száma 4654, iskolába járt 3620, nem járt 1034, az iskolába nem jártak szülei megintve lettek 1515, megbüntetve 37 esetben.

Ternovai járás, tankötelesek száma 2146, iskolába járt 1151, nem járt 995, az iskolába nem jártak szülei megintve lettek 510, megbüntetve 292 esetben.

Radnai járás, tankötelesek száma 3797, iskolába járt 2560, nem járt 1237, az iskolába nem jártak szülei megintve lettek 1731, megbüntetve 71 esetben.

Halmágyi járás, tankötelesek száma 1399, iskolába járt 1149, nem járt 247, az iskolába nem jártak szülei megintve lettek 260, megbüntetve 97 esetben.

Borossebesi járás, tankötelesek száma 3997, iskolába járt 3008, nem járt 989, az iskolába nem jártak szülei megintve 989 esetben.

Borosjenői járás, tankötelesek száma 3654, iskolába járt 2518, nem járt 1136, az iskolába nem jártak szülei megintve lettek 288, megbüntetve 233 esetben.

Kisjenői járás, tankötelesek száma 4893, iskolába járt 3743, nem járt 1150, az iskolába nem jártak szülei megintve lettek 881, megbüntetve 120 esetben.

Eleki járás, tankötelesek száma 3499, iskolába járt 2448, nem járt 1051, az iskolába nem jártak szülei megintve lettek 1500, megbüntetve 80 esetben.

Összesen tankötelesek száma 36675, iskolába járt 26866, nem járt 9809, az iskolába nem jártak szülei megintve lettek 9723, megbüntetve 980 esetben.

Iparostanoncz van a vármegye területén összesen 714, kik a vasárnapi, illetve esti ismétlődő iskolai előadásokat valamennyien szorgalmasan látogatják.

XIII. A vetések állása általában jónak mondható és jó közepes termés várható. A vetésekben kárt egyedül Talpas községben okozott a jégverés, ellenben a gabona-rozsda számos helyen mutatkozott, s ezeknél természetesen a termés minősége és ugy az aratási eredmény is kevésbé kielégítő.

A lakosság létfenntartási viszonyai kielégítők és mi aggodalomra sem szolgáltatnak okot.

Végül szomorú kötelességet teljesítek, midőn bejelentem azon veszteséget, mely a vár-

megyei tisztviselői kart egy derék törekvő tagjának, Paulik Kálmán számvevőnek elhunytával érte.

Aradon, 1892. évi július hó 9-én.

Szathmáry Gyula,
alispán.

Külföld.

Az angliai választások.

Eddig összesen 400 képviselőt választottak meg, ezek közül 187 konzervatív, 28 unionista, 158 Gladstone-párti, 28 anti-parnellita és 4 parnellita. A Gladstone-pártiak ujjongnak, hogy már most a többség elnyerése végett csak négy szavazatra van szükségük.

A fekete rém.

— Ujabb hírek a koléráról. —

— július 11.

Több párisi lap írja, hogy Párisban szombaton a bejelentések szerint hét ember halt meg kolera-nosztrozbán.

A koléráról szóló orosz hivatalos jelentés szerint Kazanban jul. 5-én egy lovasuti konduktor ázsiai kolérában meghalt. Több koleraeset nem fordult elő. Minden óvintézkedést megtettek. Saratovban jul. 5-én öt újabb koleraeset fordult elő. Három ember felgyógyult, tízen egy meghalt. A betegek száma negyven. Szimbirskben nem fordult elő koleraeset. Asztrakánban július 5-én 38 beteg volt a kórházban és 74 a hajókon. Bakuban július 4-én 37 új beteget vettek fel a kórházba. Hat beteg meggyógyult, 18 meghalt, 179 még orvosi kezelés alatt áll. A kórházakon kívül 94 ember halt meg. A tífiszi kolera kórházban két haláleset fordult elő; a betegek száma 70. Kaukázus más városában is fordultak elő egyes kolera-esetek.

Habár a kolera mindegyre terjed, a niszni-novgorodi vásárt mégis megtartják, de a vásárra vitt árukat háromszoros vesztésgár alá vetik; ezenkívül uszó járványkórházat rendeznek be 400 beteg számára.

Pétervárot az egészségügyi szabályzatok szigorú végrehajtása céljából mind a 38 rendőr-kerületben külön bizottságokat alakítottak, amelyek legalább két egészségügyi felügyelőből, egy orvosból és egy rendőrtisztviselőből állanak. E bizottságok külön egészségügyi hivatal vezetésé alatt állnak. A közsegélyezés 200.000 rubelt szavazott meg egészségügyi célokra.

Időjárás.

Légnymás: reggel 7 órakor 757.7 mm., délután 2 órakor 754.6 mm. Hőmérséklet reggel 7 órakor $0^{\circ} + 21.5$, délután 2 órakor $0^{\circ} + 31.2$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor K. 2, délután 2 órakor N. 5. Felhőzet: reggel többnyire derült, délután többnyire borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

A talpasi ezüstrabló.

— Még egy csomó bevallott betörés. —

Az „Aradi Közlöny” vasárnapi számában hosszabb cikket közölt arról, miként fogták el az özv. Kabdebó Béláné kárára Talpason történt ezüstrablás tettesét, Engel Bénit.

A tettest tudvalevőleg Nagy-Váradon került kézre s teljesen beismerő vallomást tett. Ujabbban a szenzáció elfogatásról ezeket írják lapunknak:

Nagyvárad, július 10.

Az ezüstrabló Engel Bénit tegnap folytatódóan kihallgatta több ízben Fassie Sándor t. alkapitány.

Ügyes keresztkérdésekkel zavarba hozta a különben is beismerésben levő jómadarat, s az ezüstrablón kívül két nagyobb betöréses lopás elkövetését bevallotta.

Előadta ugyanis, hogy 1892. év június 23-án délután Nagyváradról gyalog Lunkára ment; másnap hajnalban Medgyesi József ottani erdész irodájából egy hatlövetű, ébenfanyelű forgópisztolyt ellopt, az iróasztal fiókját felfeszítette s 13 ft bankó, 10 ft aranyérmét, 2 ft tájékpipát, 1 kis női aranyórát láncszal, 1 arany mellűt egy szekrényből, a fogasról pedig egy nadrágot elvett. Ellopt még egy drága láncszövet. A revolvert a zálogba tette 1 ft-ra Koszt János sütősegédhez,

az órát, láncszövet, mellűt eladta K. J. férfinak segédnek; ugyanez vette meg a láncszövet is 3 ft-ért. A lopott tájékpipákat a „Zóna”-kávéház főpinczére vásárolta meg Engeltől. A tárgyak már mind a kapitány asztalán vannak.

Törödelmes vallomást tett Engel még egy betöréses lopásról, melyet Erkőrtvélyesen követett el. 1890. év január hónapjában Erkőrtvélyesen táncztanítással foglalkozott s megismerkedett Rosenbaum Simon korcsmárossal. Ez év május hónapban pénz dolgában megismerkedett Rosenbaumhoz, kitél 10 ft-ot kölcsönzött s fekete öltönyt adott zálogba. Erkező nap mulva kiment a 10 ft-ért; éjjel nyelkezvén, ott halt egy szobában egyedül. Mikor a házbeli elaludtak, a szobában levő szekrényt feltörte, 13 ft pénzt, 2—4 aranygyűrűt, egy másik szobából pedig, hol Rosenbaum aludt, egy arany láncszövet, ezüst órát ellopott, s elutazott Debreczenbe. A gyűrűket Debreczenben egy ékszerésznek, az ezüst órát pedig egy kávéházban eladta. Az arany láncszövet Grósz Mór szabósegéd vette meg.

A csendőrség távirata szerint a lunkai betörést Cseh Bélával követte el, de Engel nem is ismeri Cseh Bélát s egyedül követte el a tettet. Ezt igazolja az is, hogy minden tárgy megkerült.

A munkási 14. számú huszárezred hadkiegészítő parancsnoksága táviratilag tudatta, hogy Engel katonas-ökevény. A miskolci hitelbanktól is megjött a távirati válasz, hogy az Engel által kárára elkövetett váltóhamisítás ügye a törvényszéknek van.

Engelen éppen nem látszik, hogy búsulna helyzetén, de a kihallgatás alatt nagy zavartságot árukt el.

Kihallgattattak, akik a lopott jószágokat megvették. Azt állítják, hogy nem gondolták Engelt gazembernek, mert mindig urasan viselte magát: 50 forintos öltözeteket csináltatott stb. A vizsgálat még folyik. Éjjel-nappal vigyáznak a jómadárra, nehogy valamit tegyen magával.

Az

„ARADI KÖZLÖNY”

előfizetési árai:

Helyben	Vidéken
Házhoz hordva:	Szétküldve:
Egész évre 12 ft — kr.	Egész évre 14 ft — kr.
Fél évre 6 ft — kr.	Fél évre 7 ft — kr.
Negyed évre 3 ft — kr.	Negyed évre 3 ft 50 kr.
Egy óra 1 ft — kr.	Egy óra 1 ft 20 kr.

Egyes szám ára helyben 5 kr, vidéken 6 kr.

Az előfizetési pénzek, valamint hirdetések és egyéb díjak az „ARADI KÖZLÖNY” kiadói hivatalának küldendők, ugyazint ide utalando minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványosokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadói hivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság”.

H I R E K.

Július 12. Kedd. Róm. kath. naptár: Gualb. János. — Protestáns naptár: Henrik. — Görög-keleti naptár (június 30.): 12 apostol. — A nap két 4 óra 16 perczkor, nyugozik 7 óra 54 perczkor.

Külföldi Kormányzat nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola. Földszint.

Térzeme minden vasárnap délelőtt 11—1/2-ig a várbeli díszterem, pénteken délután 6—1/2-ig Zemplényi előtt és városligetben, hetenként felváltva.

Július 12. Aradmegye évnegyeds közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Július 13. Arad város köztörvényhatósági bizottságának közgyűlése délután 4 órakor.

Július 17. A magyarországi polgári jótékony asztaltársaság júliusa a csálai erdőben.

Szeptember 27. Barabás-Baráth sajtópör tárgyalása.

— Személyi hír. Drahotuszy Rész aradi kir. pénzügyigazgatói helyettes szabadságidejét családjával Buziáson tölti.

— A hivatalos lapból. A király Paksy József kassai ügyész, a kassai főügyészhez főügyési helyettesé nevezte ki.

— Wekerle szabadságon. Wekerle pénzügyminiszter augusztus elsején néhány hétre Herkulesfürdőbe utazik, hogy az ottani hőforrásokat használja. Ez az első eset hivatalba lépése óta, hogy a miniszter szabadságra megy.

— Megyei közgyűlés. Aradmegye köztörvényhatósági bizottsága ma, kedden reggel 9 órakor tartja Fábián László főispán elnökelete alatt nyári évnegyeds közgyűlést az

általunk már közzétett tárgysorozat szerint. Az érdekes ülésre e helyen is figyelmeztetjük a megyebizottsági tagokat.

— Az új pénz verése. Az új magyar érmék rajzait a miniszter jóvá hagyta. Mest már megkezdik a negatívlapok és a prések készítését. Legelőször is az arany huszkoronásokat verik ki. Ezeknek valószínűleg „Ferencz József-arany” lesz a nevük. Ezzel majdnem egyidejűleg megkezdik az ezüstkoronák verését is. Az aranyérmék verését három hónap múlva kezdik meg s mindjárt forgalomba is adják. Az összes magyar bankok készülnek arra, hogy ilyen érméket vernek. Figyelmeztetjük is mindazokat, a kiknek aranyrudai vannak s ezektől minden áron meg akarnak szabadulni, adják be a pénzverő intézetbe, a hol előnyös átváltomást cselekszenek velők. Mihelyt a forgalomnak megfelelő arany- és ezüstpénzeket kiverik, azonnal megkezdik az összes nikkelpénzek kiverését. Az e célra való nikkellemezeket két-három hónap múlva szállítják. Mig ezeket verik, bevonják a 10 és 20 kros pénzeket, hogy ezeknek az ezüstjétkoronákra verhessek s csak ezután kezdik meg a bronz kétfiliresek verését. Legutoljára az arany tízkoronásokat verik. E szerint az új pénzből már 3—4 hónap múlva látunk részint jókedvvel, részint nem jókedvvel huszkoronás aranyakat, 4—5 hónap múlva ezüstkoronákat s az újév utáni napokban már megjelenik az összes új pénz, míg a régi elvénült pénzek eltakarodnak a budgét-lárisokból.

— Arad a statisztikában. A „Helységnevtár” legújabb adatai szerint Magyarországnak — Fiumét nem említve — 132 városa van. Egy városra esik átlag 18,620 lakos. Nemzetiség tekintetében Arad szab. kir. város 42,062 főnyi lakossága a következő arányokban oszlik meg: 61% magyar, 18% román, 13% német, 4% szerb.

— Új község Aradmegyében. A csabaiak által betelepített Medgyes pusztát községgé alakulása érdekében Zsilinszky Endre dr. és társai még a múlt eszedendőben folyamodtak Aradmegye hatóságához. Medgyespuszta, hajdan egyik legnépesebb és legvirágzóbb községe volt Aradmegyének, a török uralom alatt teljesen elpusztult, a régi nagy község helyén pusztá keletkezett, mely lassankint benépesült takarékos, szorgalmas néppel, mely templomot, iskolát tart fenn s most az a forró vágyakozása, hogy ismét községgé alakuljon s Medgyespusztát vegye föl a pár száz év előtt, viselt Medgyes-Egyháza nevet. Aradmegye hatósága több ok miatt ellenzi, hogy a pusztát egyszerre nagyközség legyen s az a kívánsága, hogy egyelőre alakuljon kis községgé, a körjegyzőségi székhely azonban Medgyes-Bodzás legyen. Zsilinszky dr. és társai a kisközség alakítását belemennek, de ismét arra kéri a vármegyét, hogy körjegyzőségi székhely az ujonan alakuló községben, Medgyes-Egyháza legyen.

— Egy millió forint bírság. Szenzációs hírt ír lapunknak szegedi levelezőnk. Olyan hírt, mely a radi kereskedői körökben is élénk feltűnést fog kelteni. Ismeretes, hogy a szegedi szeszgyár ellen két év előtt egyik tisztviselője vádföljelentést tett a pénzügyigazgatóság- és pénzügyminiszteriumnál. A vád tartalma az, hogy a gyártelepen az államkincstár megrövidítésére nagy visszaélések történtek.

A hosszú ideig eltartott vizsgálat immáron be vagyon fejezve s a pénzügyminiszter végközlésében beigazoltak tartja azt a tényt, hogy a szegedi szeszgyár vezetősége, egy pénzügyi szemlést közvetítésével, fölbonította a szesz mérő gép próbaszesztartályait s a méréshez a szeszt meghigitották. Mint-hogy pedig a szeszadó skálaszerűen összefügg a termelt szesz minőségével: természetes, hogy a tartályokban meghigitott szesz után kiírt adók sokkal kisebbek voltak, mint amilyenek voltaképp a termelt szesz fokaszerint lenniök kellett volna. A pénzügyminiszter végközlésében oly nagynak jelezte a szeszgyár e büns manipulációja következtében a kincstár károsodását, hogy nem kevesebb mint egy millió forint bírság kiszabását látja indokoltnak. Ez egy millió forintban

bennfoglaltatik az az ötezer forint bírság is, a mely a szesz mérő-gép próbatartályainak felbontása miatt rovatott ki. Az egész egy millió forintnyi bírsággal a pénzügyminiszter Polgár Imre szeszgyári igazgatót, mint a gyár képviselőjét, kívánja sújtani. Ez a kilátásba helyezett egy millió forint bírság oly súlyos megrázkódtatást idézne elő a hatalmas nagy gyárnak, amely annak tennálását is veszélyeztetné, különösen most, amikor még alig heverte ki a két év előtti munkabeszüntetés deficitjét. De különben is több év óta a gyár veszteségre dolgozott. A pénzügyminiszternek a végközlésére a gyár igazgatósága egy 284 sűrűn beírt oldalra terjedő végvédelmet adott be, amelyet Chorin Ferencz orsz. képvis., budapesti ügyvéd készítet s amely az összes iratokkal egyetemben már a pénzügyminiszter kezébe került van, hogy a végdöntésnél figyelembe vették. Egy magánértesítés szerint, a pénzügyminiszter már döntött is, kimondván, hogy egy millió forintnyi bírságot Polgár Imre szeszgyár igazgatóra, mint a gyár képviselőjére kiszabja. Ezt a magánértesítést csak főtartással közöljük; mert lehetséges, hogy a miniszter nem megy egészen idáig.

— Az aradi kir. törvényszék elnöke Gál József aradi kir. járásbírói segédszolgát, ugyanoda II. oszt. hivatalszolgává léptette elő, Balog Pál radnai kir. járásbírói fogházot pedig szintén ugyanoda segédszolgává nevezte ki.

— A Sessevalle-birtok felosztása. Bogszege a Sessevallebirtokot teljesen felosztja. Az új földbirtokos kis parcellákra osztja a birtokot és ezekre keres települöket. Legújabbán a békésmegyei tulnópes Doboz községben verbuváltatta a vevőket, hol akadt is vagy ötven család, ki a dobozi birtokát eladva átmege Bokszege, ott jobb hazát és nagyobb gazdagságot remélve.

— Gyilkosság Medgyes-Bodzáson. Ily czim alatt említettük vasárnapi számunkban, hogy Földes János aradi törvényszéki vizsgálóbíróhoz távirati följelentés érkezett, hogy Vénig Róza nevű fiatal asszonyt meggyilkolva találták. Földes vizsgálóbíró azonnal a helyszínre utazott s megejtette a vizsgálatot, melynek nyomán kiderült, hogy nem gyilkosságról van szó, hanem szerencsétlenségről. Vénig Róza ugyanis egy vízzel telt hordóban fürdött s e közben — valószínűleg hirtelen rosszullét folytán — megfulladt.

— Ebben a melegben! A hivatalokban nehezen megy a munka, mindenki azt gondolja, hogy ő a legszerencsétlenebb, mert nem lehet már fürdőzni, vagy szabadságra. Tanítók, tanárok teljes odaadással élvezik a tanítványokkal együtt a nyári nagy vakációt. Az uszodák egész nap tele vannak lubiczálókkal. A gyalogjárók egész nap néptelenek, szóval mindenki azt mondja, hogy dühöng a nyár és mindenki ugorkaszenzónál beszél. Mindezen csalahatatlanságok dacára néha-néha összeverődik Aradon egy kis publikum tarkítani a hangulat szürke színét. Különösen a sétatér s a Salaczpark van divatban, ez is azonban csak az esti órákban. A ki nem akar izzadni és nem akarja kitenni magát az arról való kérdésnek, hogy mikor utazik — az a napközi órákban csendesen otthon marad. E jelek sugallhatják azt a hirt, a mi divatú kereskedői körökből látszik keletkezettnek, hogy tudniillik jó volna Aradon is úgy csinálni, mint Londonban, Párisban, Berlinben, a hol a kánikulai időkben a divatos boltok délután csak öt órától kilencz óráig vannak nyitva, mert az előkelő világ máskor úgy se jár a divatkereskedésbe. A tervből azonban valószínűen nem lesz semmi. Egyszerűen azért, mert Arad még nem London, sem Páris, sem Berlin.

— Földek és világítás bérbeadása. Arad város gazdasági széke tegnap városi földet és az utcaizokat petroleumvilágítását adta ki vállalkozóknak. A Szurdok világítóban 45 holdat, melyért eddig 7 frtot fizettek, 11 frt 45 krért vette ki Dreichlinger Zsigmond, a simándi ut melletti 5 holdat 24 forint 95 krrel Wertheimer Mór. E telekért ezelőtt 15 frtot kapott a város. A petroleumvilágítást Lux Mór vállalta el igen olcsó árak mellett. Ilyen formán a gazdasági szék fölötté előnyös vásárt csinált.

— Testvérek volnánk. A Margitszigeten történt. A bájos Margit főhercegnő még leány volt, József Agost főherceg sem katonáskodott még. A főhercegi család a kis szigeten lakott. A fiatal hercegi család az udvarhölgy kíséretében az árnyékos utakon, a kertész-telepre, vagy a forrás felé szoktak sétálni.

Egy nap József Agost főherceg és két nővére a főhercegi kastély előtti hét törzsű fa alatt beszélgettek, s a kis László főherceget várták a házból, hogy sétára induljanak. A kis herceget utjában azonban elfogta egy jó képű vidéki atyafi:

— Ifiur, ugyan mondja meg, kik azok az uri kisasszonyok ott a fa alatt, hogy olyan sokan nézik őket?

— Azok ott? A József főherceg leányai.

— A palatinus unokái? Enyje de szép cseledek!

— Hát bizony szépek szépek, magamnak is tetszenek.

— Ejha ifiur, már ilyen korán kezdi? Hát maga ki volna lelkem?

— Hát amazokkal ott testvérek volnánk.

Az atyafi hamarjában belenyúlt a labjába zsebébe, s egy négy krajczárast vett ki belőle, hanem aztán juthatott eszébe, hogy a kis főhercegnék több négy krajczárása van, mint neki s megint visszacsuszította.

— Veszedelmes helyzetbe jutott tegnap este a Neptun fürdőben Pollák József városi hivatalnok. A tükörfürdőből szabad helyre lépett s már kezdett merülni, mikor egy Jamnitsky nevű uriember segélyére sietett. A kívülálló látva, hogy Pollák mentőjével együtt már-már komolyabb bajba kerül, rudat nyújtottak nekik, melyen mindketten szerencsésen kimenekültek.

— Harcias nők. Véres asszonyi verekedés volt, írja levelezőnk, Matt.-Dombegyházán. Ugyanis rég óta tartózkodik a községben egy csavargó csizmadia, a ki — midőn nincs foltozni való, — a vászoncseledek körül szokott forgolódni. Így esett meg, hogy a lábtümművésze egyszerre lett szerelmes Puj Szidónia és Horvát Panna. De miután a szerelmesek úgy állítják, hogy kettőnek nem lehet egyet szeretni, hát Szidike elhatározta, hogy vetélytársnőjét megöli. Etervét közölte két barátnőjével, kiket segítségére is felkért és így harmadmagával lesbe állt, felfegyverkezve nagy konyhakéssel. Nem is kellett sokáig várni, mert Panna közeledett, de szerencsétlenségére, mert a felbőszült Szidike több súlyos sebeket ejtett rajta, különösen balmellét szurkálta meg veszélyesen. De a vért szomjazó Szidike ezzel még nem elégedett meg, hanem szeméit is kiakarta a szegény Pannának szurni, mint mondják csak azért, hogy a csirizragó Don Juan kacsingatásait ne láthassa. E szándékában azonban már megakadályozták a segítségre jött emberek, kik az eszméletlen Pannát kiszabadították a vérengző szerelmes kezei közül.

— Drága ablakok. Ratiu dr.-nak az ismeretordai román agitátornak ismételen beverték az ablakait. Hívei — mint az Ellenzék írja — Ratiu kárának megtérítésére gyűjtést indítottak, melynek 489 frt 99 kr. volt az eredménye. Ratiu dr. úgy látszik, nagyon büszke volt a bevert ablakaira, mert a tüntetés után az egész bevert ablaksort megörökítette — fényképen.

— Kutbafult gyermek. A szomszéd Kis-szent-Miklós községben fordult elő a napokban az alábbi — sajnos — nagyon gyakori szerencsétlenség. Bradan Gábor 3 éves kis fia felügyelet nélkül játszadozott az udvarban, majd szomszját oltandó, a kuthoz ment vizet inni, s beleesett a mély vízbe. Mikor kihúzták, már halva volt.

— Véres korcsmai verekedés. A Ratak-utcai korcsmában véres verekedés folyt le vasárnap éjjel. Bálóztak, mikor éjjel után bevetődött Szilágyi Péter Andrassy-uti ház-mester és Kovács Lajos kórházi hetes Szilágyi a cigánynyal magának akart húzatni, a tánczélók azonban ezt nem engedték s felzudultak. Némi szóváltás után iszonyu háboruság fejlődött ki. A tánczrendezéséssel dolgozott s Szilágyi és Kovács néhány pillanat múlva több súlyos késszurástól találva véresen bukott össze. A véres összekocczanásnak a rendőrség vetett véget. A két sérültet a kórházba szállították. Az uton

csakugy patakozott vérük, úgy hogy reggel az utcák tele voltak vérfoltokkal. Hogy kik voltak a késsel dolgozó egyének, nem tudni, maguk a sérültek sem adhatnak felvilágosítást. A vizsgálat erősen folyik.

— Megmérgezett asszony. Asszonyölő asszonyok bűnös cselekedetét írják nekünk Román-Ujfaluból. D a n i l o r Kata és D a n i l o r Milka, két testvér összebeszéltek, hogy megölik méreggel betegen fekvő rokonukat, Birkis Lubiczát. A déli szerbek arczfestő szerét, a szerecsikát beadták orvoság gyanánt a betegnek, a ki megis halt még az nap tőle. A csendőrség kiderítette, hogy a halált mi okozta s akadt tanu is egy szomszéd asszony személyében, aki látta a mint a két rokon beadta a betegnek a mérget. A Danilor nővéreket letartóztatta a csendőrség.

— Árverés a kaszinóban. Az aradi kaszinóegylet választmánya helyiségének a tisztelendő minoriták palotájába ideiglenesen leendő áthelyezése folytán feleslegessé vált butor és egyéb készleteinek eladását elrendelvén az igazgatóság, a különféle butorok, házi eszközök, lámpák, csillárok, rézüst, takarékpádka, 25 darab elefántcsont billiárd-labda, 39 darab dákónak sat. eladása végett f. j u l i u s hó 12-én reggel 9 órakor saját helyiségében (Andrassy-tér 9 sz.) alatt árverést tart, mire vállalkozni kívánók ez uton is figyelmeztetnek.

— Hol isznak legtöbb bort? Az olasz földmívelésügyi miniszter legközelebb terjedelmes borászati statisztikai munkát adott ki, mely egyebek közt érdekes adatokat szolgáltat az európai államok fejenkénti átlagos borfogyasztására nézve is. E szerint a legtöbb bort Spanyolországban iszik, egy lélekre évenként 115 liter bor esik. A többi államok fejenkénti borfogyasztása a következő: Görögországban 109 ltr., Belgiumban 104 liter, Portugáliában 96 liter, Olaszországban 95 liter, Franciaországban 94 liter, Svájcban 61 liter, Romániában 52 liter, Ausztria-Magyarországban 22 liter, Németországban 6 liter, Oroszországban 3 liter, Angolországban pedig csak 2 liter.

— Az ó-vártéri vásártér berendezésére adakoztak július hó 10-én: özv. Popp József 5 frt, Strifer József 2 frt, Goldschmidt Mihály 2 frt.

— Szőkevény. Csamszki Antal kéményseprőinas mesterétől megszökött. Az ip-szét országosan körözik.

— Levélbélyegeket küldtek a szegény tanulók részére: Csurgai Ilonka 379, Popovits Tihámér 450, Kröczér Oszkár 150, Geiringer Andor 1282, Szeibert Antal 1040, összesen 3301. Ócska pennákat küldött Eckhárt Viktor. Csik János egyesületi gazda.

H y m e n.

Eljegyzés. Szép eljegyzési ünnepély folyt le vasárnap Schlesinger Jakab paulisi jómódú kereskedő házában. Vagy 60 egybegyűlt rokon jelenlétében jegyezte el Weisz Adolf tekintélyes új-aradi terménykereskedő, a Heller és Weisz cég baltagja, Schlesinger bájos és házi erényekben gazdag leányát: Vilmát. Vig hangulatban folyt a családi ünnepély virradtig, miközben derekasan nekiláttak a tánczhoz. A vendégek csak reggel s a legjobb hangulatban oszlottak szét.

Gyászrovat.

Marochai és felsőrepszégi özv. Hendrey Ferencné szül. esztelneki Bíró Eva július 7-én délelőtt 10 órakor, életének 74-ik évében Budapesten elhunyt. A boldogult hült tetemeit folyó évi július hó 9-én délután 5 órakor, történt beszentelés után Repszege szállították és ott f. hó 10-én délelőtt 11 órakor a családi sírboltba örök nyugalomra tették. Nyugodjék békében!

S P O R T.

— Regatta Szegeden. A „Tisza” regattaszövetség országos versenyének első része szombat délután folyt le a szegedi „Boszorkánysziget” előtt, nagy közönség jelenlétében. Versenyezték a budapesti „Neptun”, a temesvári, nagybecskereki, a szegedi egyesületek. A négy-evezős versenybe a szövetségi vándordíjat (arany bilikom), a szegedi, a négyevezős másik versenyben a díjat a „Neptun” nyerte el. A Skiffversenyben juniorok számára az első szegedi, a Skiff-versenyben a nagybecskereki, a kettőspár evezős versenyben juniorok részére a szegedi egyesület győztek.

Egyletek, Társulatok.

— „Az aradi dalegylet“ szombaton este Tóth Mihály alelnök vezetése alatt választmányi ülést tartott, mely alkalmával 12 pártoló és 1 működő tag vétetett föl. Sztríber János pénztárnok felolvasta a pénztári forgalmat, mely a fél év alatt 279 frt 05 krt tett ki. Pénztári álladák 78 frt 32 kr. A választmány örömmel vette tudomásul az egylet ily szép gyarapodását, mely Ravasz Imre elnök érdeme. Elhatározatott továbbá, hogy az egylet jövő hónapban vidékünk nagyobb városiban hangversenyt rendez; az első valószínűleg Pankotán rendeztetik. Több jelentkező ügy után az ülés véget ért.

Mulatságok.

— Aradon és környékén. —

— Sikerült júliális. Az aradi ácsok önk. és betegsegélyző egylete júlialist rendezett vasárnap a családi erdőben. A kellemetlen idő dacára a közönség igen szép számban jelent meg a kedélyes mulatságra, mely csak a késő esti órákban ért véget. A négyest 60 pár tánczolta. Tudósítónk a hölgykoszoru névsorát a következőkben állítja össze:

Lányok: Tóth Mariska, Ekes Teréz, Toth Erzsike, Togyerás Kornél, Czéh Irma, Tieff Mariska, Breitenbach Ida, Merucz Irma, Wessely Gizella, Dolmány Juliska, Loubender Szerénke, Kohut Juliska, Linhardt Mariska, Rogner Anna, Brunner Anna, Wagner Katalin, Sayer Katicza, Zimmer Erzsébet, Jaklo Mariska, Rada Erzsike, Kenész Mariska, Muzslay Etel, Dolmán Etel, Hájek Mariska, Tenczlinger Vilma, Panek Paula, Barcza növ., Meglics Mariska, Köppe növ., stb.

Asszonyok: Ifj. Wessely Pálné, Tóth Mihályné, Ekes Györgyné, Dolmány Józsefné, Loubender Andrásné, Barcza Józsefné, özv. Toth Józsefné, Treffné, Fazekasné, Muzslayné, Togyerásné, Wagnerné stb.

— Kunagota község és vidékének ifjusága folyó évi július hó 16-án a nagyvendéglő nyári helyiségében a hattonyalelő zenekar közreműködése mellett jótékony zártkörű tánczvigalmat rendez. A rendezőség Csath András, Kohn Simon, Krébesz Gyula, Kun László, Spitzer Jenő, Spitzer Sándor, Steiner Miksa, Tájbort József, Zachariás Béla. Belépti-díj családijegye 2 frt, személyjegye 1 frt. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté 8 órakor.

Utolsó posta.

— július 11.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti tudósítása. —

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső báró.

Jegyzők: Josipovich Géza, Schöber Ernő, Lits Gyula.

A kormány részéről jelen vannak: Szapáry Gyula gróf miniszterelnök, Wekerle Sándor.

Következik:

a képviselőház tisztviselői szabályzata.

A pponyi Albert gróf abban a nézetben van, hogy e fontos javaslat most nem tárgyalható. Addig várjunk, míg a többi tisztviselő kérdés is megoldják. Különben is az a javaslat sokkal fontosabb, semhogy azzal rövidesen végezzünk.

Wekerle Sándor pénzügyminiszter utal arra a megállapodásra, amelylyel a ház kimondta, hogy a ház hivatalnokai számára a szolgálati szabályzat megállapítandó. Ennek tesz eleget a ház a jelen javaslattal. Ha azonban a képviselők úgy találják, hogy a javaslattal még nincsenek tisztában, esetleg egy későbbi ülésre lehetne e javaslatot kitüzni.

Széll Akos előadó megjegyzi, hogy a ház maga határozott annak idején a jelen javaslat sürgősségére nézve.

A ház szavazással döntötte el a kérdést. Az elhasznált 53, ellene 45 szavazott.

Wekerle Sándor pénzügyminiszter utal arra, hogy a ház költségvetése a javaslat alapján készült erre a hónapra. Tehát már nem kapnak drágasági pótlékok. Múltános, hogy az elnök javaslatot tegyen erre nézve és a ház tisztviselői megkapják legalább a drágasági pótlékokat. (Helyeslés.)

Következik

a valuta.

Hegedűs Sándor előadó igen fontos közgazdasági és pénzügyi, sőt tudományos kérdésnek tartja a valuta rendezését.

Tartózkodnia kell általánosságokról és attól, hogy tüzetesen tárgyalja a kérdést, a ház türelmét igénybe veszi. Tehát röviden fogja előadni a kérdést.

A javaslatoknak főcélja az aranyvalutát behozni. Az ezüst mint váltópénz fog előfordulni, a nélkül, hogy az ezüst kuráns kérdése praecupáltatnék. Az ázsiokérdése nem fog véglegesen megállapíttatni. A javaslat célszerűsége iránt véleménykülönbség nincs. Az utolsó évtizedek szükségessé tették e javaslatok betérjesztését. Nem szükséges azt a hamis teoriával megczáfolni, hogy az ázsio a termelést, vagy akármely ágat a nemzetgazdaságnak jótékonyan befolyásolja. Az ázsio a kivitellel nincs semmiféle viszonyban. Az ázsio hatását nem szabad a csendes viszonyok szempontjából megfigyelni, hanem az állam cselekvési képességéhez kell arányosítani. Midőn tehát az állam e nagy, fontos akcióját végrehajtjuk, nem szabad elfelejtenünk, hogy a természetes állapotokat állítjuk helyre úgy békében, mint háborubban, ha a valutát rendezzük. Az ezüstnek termelése és piaca lényeges változásokon ment át, úgy, hogy nincs kilátás arra, hogy az ezüst állandó értékű lehessen. Nem szabad tehát tüzetesen az ezüstvalutát elfogadni, hanem az aranyat kell értékmérőnek venni.

Az arany sokkal állandóbb értékmérő. Azt hiszi, nem tuloz, ha azt mondja, hogy az aranytermelés széles alapokra van fektetve és az arany termelése a mi mostani pénzügyrendszerünknek elegendő.

Most az idő kedvező az arany valutájának behozatalára. — Igen érdekes tudományos kérdés, az arany beszerzésének kérdése. Bátran állíthatja, hogy az újabb időben az illetékes körökből a tudományos fejtegetések ellen nyilatkoztak. Az érdekelt a legnagyobb erőfeszítéssel iparkodtak arany készleteiket emelni, vigyázni kell, hogy semmiféle elvi vagy gyakorlati határozat nem hozandó, mely a valuta rendezését megnehezíti, mert megszabadítják vele az államháztartást sokféle nemzetgazdasági mizeriától. Mindenki nyerni fog a valuta rendezésével: a kereskedő, az iparos és a termelő. Ha a váltók papírra vannak kiállítva magas az ázsio és ha aranya, megfordítva áll a viszony. A nemzetgazdaságnak bármely ágában az ázsionak rossz a befolyása. Szabadulni kell tehát minden áron az ázsiotól, mit csak az arannyal érhetünk el. Nem tagadhatja, hogy a javaslatokban sok oly kérdés, mely a gyakorlati élettel összefügg, rendezve nincs; az ezüstkuráns kérdését például nem érinti a javaslat. Pedig ez fontos. Igen lényeges, hogy a fémek különféle nemei milyen arányban vesznek részt a valutában. Igen óvatosan kell e tekintetben az egységeket megállapítani. Ha az arannál olcsóbb fémeket lehet egységként felvenni, az arany kiszoríttatik. Kérülni kell most minden a forgalomtól eltérő körülményeket.

Az ezüstkuráns a legfontosabb kérdések egyike. Erre nézve nincs véleménykülönbség. Az ezüstkuráns fejtegetésénél leglényegesebb intézkedés, hogy az egyforintosokat bevonják és a zsiró- és check-üzlet rendeztessék. Az ezüstforintosokat használatban hagyják, hogy a közönség könnyebben hozzászokjék a koronaértékhez.

Szólv ezután hosszasan fejtegeti az angol pénzügyviszonyokat, amelyek nem lehetnek irányadók, mert Angliának e tekintetben egészen speciális viszonya van.

Sokat vittatott kérdés, milyen relációt állapítsunk meg az arannál. E tekintetben a szaktanácskozásokban sokféle vélemények merültek fel. A tudományos körök ellenvéleményei egyéni nézeteken alapultak, anélkül, hogy a gyakorlatot tekintetbe vették volna. Az új valutához való átmenetnél tekintettel kellett lenni arra, hogy az minden akadály, minden rázkódás nélkül kérésztül vitessék. Nagyobb csapást a monarchiára és az országra nézve nem ismerne most, minthogy a most kezdeményezett valuta-rendezés kérésztül nem vitetnék.

Eddig gyermekek voltunk, elszigetelve voltunk többi országoktól s most leszünk férfiak, amikor egyenlő alapokon megyünk

bele az európai versenybe. A valuta behozatalának költségére vonatkozólag bővebben nem foglalkozik. Vannak a javaslatnak fontos közjogi kérdései is. A rendezéssel összefüggő kérdést sikerült a pénzügyminiszternek a magyar állam érdekeinek megfelelőleg keresztülvinni. A kibontakozás — bármely eshetőséggel szemben — úgy van biztosítva, hogy a jövő törvényhozásokra semmiféle kétség nem merült fel. Ilyen a pénz kérdése is. Itt minden diszpozíónál a nemzet szabad akaratának érvényesülése nyitva hagyatott.

A javaslatokat pénzügyi, közgazdasági és közjogi szempontokból ajánlja elfogadásra a szerencsésnek vallja magát, hogy ezt teheti. (Általános zajos helyeslés.)

Wekerle Sándor pénzügyminiszter fölleslegesnek tartaná, ha újabb argumentumokat hozna fel a valuta-rendezés célszerűsége mellett. De utal ama károkra, amelyek a valuta rendezetlensége okozott. Ez befolyásolt mindent s ha tánt késlekedünk, gazdasági válságot is idézhetett volna elő. A rendezett pénzügyviszonyok nemcsak a pénzügyekre, de gazdaságra, iparfejlesztésre is nagy befolyással van. Ha igazán gondolunk kereskedelmünkre s biztosítani akarjuk azt a nagy közvetítési hasznot, mely a kereskedelemről származik, szilárd alapra kell helyezni pénzügyrendszerünket is.

Az aranyat kellett elfogadnunk alapul, mert az ezüst hullámlása az utóbbi időben sokkal nagyobb volt, mint a papírpénzé.

A bimetalizmust a miniszter utópiának tartja. Mert két ilyen, az árullámlásban oly különböző érték, egymás árullámlásában nem férhet. Két fémnek az értékét maradandólag megállapítani nem lehet. Ugyanezen okból mellőzendő e sántító valuta is.

Ha el akarjuk érni azt, hogy gazdaságunk ne legyen kínai fallal körülvéve, de szabadon fejlődjék a világpiacon, feltétlenül az aranyvalutát kell életbeléptetnünk.

A reláció megállapítása nem alterálta a birtokviszonyokat. Bizonyítja ezt ama két hónap, a mely a reláció megállapítása óta eltelt. A tényleges viszonyoknak megfelelően állapított meg a relációt, semmiféle mesterséges eszközökkel nem hatottak a megállapításra. Egyesegyedül csak a tényleges viszonyokat honorálta a kormány.

A pénz megállapításánál legfőbb cél volt, hogy minden átszámítási nehézség elháríttassék. A miniszter mindent el fog követni, hogy az új pénz a nép legelső rétegeivel is megismeressék, nehogy a legkisebb visszaélés történhessék.

E törvényjavaslatok sok intézkedést tartalmaznak, de ezzel a valuta még teljesen rendezve nincs, csak meg van téve a kezdetleges lépés azon az uton, a melyen haladnunk kell.

Az aranybeszerzés tekintetében a javaslaton belül történt intézkedés. De azt ma még senki meghatározni nem tudja, hogy a készletek beváltására mennyi arany lesz szükséges. Eddig négy millió arany van, de lehet, hogy többre is szükségünk lesz. Am az áldozatoktól visszariadnunk nem szabad, közgazdasági érdekeink szempontjából.

A tervbe vett konverzionális művelet, eredményezni fog annyit, a mennyi az aranykészlet beszerzésére szükséges lesz.

Az arany beszerzésén kívül más feladatunk is lesz. Gondoskodnunk kell pénzhelyettesítő eszközről. Ezek az eszközök a postatakarékpénztárak, a chekkel, de a melyek nem váltak nálunk annyira népszerűekké, hogy lépést tarthatnának az ipar és kereskedelem követelményeivel.

Harmadik főcél, hogy a bankjegyek rendeztessenek.

Jelezni kívánja, hogy mely feladatok vannak még a kormányra. Es pedig a még szükséges arany beszerzése; kuráns szabályozása. Szabályozni kell végül a bányászati ügyet. Teljesen önállóítani kell a bányászatot, hogy jövőben ne szoruljon gyámokadásra. A javaslatot elfogadásra ajánlja. (Zajos, hoszszantartó, lelkes, általános éljenzés.)

Elnök az ülést öt perczre felfüggeszti.

*

Budapest, július 11. (Saját tud. táv.) A képviselőház ülésének további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

Szünet után Gál Jenő beszélt, általában helyeselve és elfogadva a javas-

latokat. Szapáry László gróf, bár új tagja a háznak hatásos szűz beszédben pártolta a reformot.

Táviratok.

Kereskedelmi miniszter kinevezése.

Budapest, július 11. (Saját tud. táv.) A legutóbbi minisztertanács elhatározta betölteni a kereskedelmi tárczát, mivel a jelenleg összeállítandó költségvetésért már az új miniszter felelős. Lukács Bélával a tárgyalások folyamatban vannak, azonban még végleges eredményre nem vezettek. Kinevezés közelebből bekövetkezik.

Igazolt mandátum.

Budapest, július 11. (Saj. tud. táv.) A brányi Kornél mandátumát hosszas vajadás után végre igazolták.

A zóna.

Budapest, július 11. (Saj. tud. táv.) Ujabbán azt híresztelik, hogy a kormány a zóna reformjával foglalkozik. Illetékes helyről kijelentik, hogy ezen hír alaptalan. A zóna megmarad akként, amint érvényben van.

A valuta tárgyalása.

Bécs, július 11. (Saját tud. táv.) Ma az osztrák képviselőház is megkezdte valuta tárgyalását első napon a javaslatok mellett 11, ellen 14 számok jentkezett.

Tüzzész.

Boroszló, július 11. (Saj. tud. táv.) Tegnap Mittelwaldeban a Glatzi külvárosban nagy tüzzész ütött ki, mely 29 lakóházat és hét pajtát hamvasztott el. 300 ember hajlék nélkül maradt.

Kolerabetegedési eset.

Páris, július 11. (Saját tud. táv.) Pasteur állítólag kolerában megbetegedett.

Anarkisták fenyegetőzése.

Páris, július 9. (Saj. tud. táv.) A küszöbön álló ünnepek alkalmából az anarkista közlönyök merényletekkel fenyegetőznek.

Ravachol kivégzése.

Montbrison, július 11. (Saját tud. táv.) Ravacholt ma reggel kivégezték. Ravachol verpadra menve folyton énekelt, a gillotint előtt ezt mondta: „Hagyjatok beszélni!” A segédek azonban elöretolták, Ravachol még mindig énekelt, midőn Deibler hóhér nyakára lecsapott, Ravachol utolsó szavai voltak: „Éljen az anarkia!”

Baleset.

Strassburg, július 8. (Saj. tud. táv.) Irenheimből ideérkezett zeneegyesület csolnakon kirándulást tett az Ill-en, mely alkalommal tizenegy tagja, köztük több családapa vizbefut.

Kirendelt készütség.

Pittsburg, július 11. (Saját tud. táv.) A munkás-mozgalom aggasztó jellege miatt a pennsylvániai kormányzó 8000 katonát rendelt Honnesteada.

Közigazdaság.

— A vetések állása. A vetések állása és a mezőgazdasági állapot, június 26-tól július 9-ig

bezárólag a földművelési miniszteriumhoz az állandó gazdasági tudósítókól beérkezett jelentések alapján, a következő volt:

Az időjárás állandóan változik, hétről-hétre egyik szélsőségből a másikba csap át, úgy hogy a növényzet fejlődése sem volt normális, egyszer rohamos fejlődés, másszor teljes visszaesés az utóbbi időben, a mikor már az aratás megindult, a rekenő hőség következtében, az amugy is sok helyen rozsdás, helyenkint üszögös vetések kalászaiban a szemképződés nem volt mindenütt kielégítő. Nem annyira az álló, mint inkább a megdőlő gabona szenvedett leginkább. Az ország többi vidékén, nevezetesen Békés, Csanád, Szolnok, Bihar, Pest, Bács-Bodrog, Torontál és Temes megyében igen nagy hőség uralkodik, mi által a tavaszi termények is fonnynak és sárgulnak. A gabonavetések közül minőségileg legjobb a rozs, az őszi árpa és a korábban learatott buza. A tavaszi árpa átlagban középtermést ígér, a zab még elége jól áll, kivéve az alsó vidékeket, a hol idő előtt érik. A kapás növények esőt kívánnak, több helyen a gaz nagyon elterjedt közöttük, burgonya jó közép termésel biztat. Hüvelyesek és kerti vetemények kielégítően állanak, de a hőségben néhol fonnynak. Kender, len, dohány és komló csekély kivétellel jók. Takarmányneműek különböző termést adtak; legelők több helyen leültek. Szőlő csak helylyel-közzel ígér meglehetősen jó termést, a peronospora ismét nagy mérvben fellépett. Gyümölcs: szilva, kevés alma, körte és barack kivételével nem lesz, sok lehullott.

— A mezőgazdaság állása Aradmegyében. Buzában a Tisza-Maros szögén Csanád vármegyében mindenütt, Temes, Arad és Torontál vármegye nagy részében a rozsdás, továbbá a néhány nap óta uralkó szárazság és hőség sok kárt okoztak. Csanád vármegyében sok a megszorult szem, Arad vármegyében egykét járás kivételével a fekete rozsdás és hőség a szemekre károsan hatott, különösen a trágyázott kitünő földeken, a hol néhány nap előtt még közepén felüli termést reméltek, ez eredmények gyenge közép és középszerűek. Temes és Torontál vármegyékben is van elég kár. Legjobban állanak még a vetések Krassó-Szörény vármegyében. A buza minőségileg ép úgy mint mennyiségileg nagyon különböző lesz. A rozs aratását jobbra befejezték, néhol még folyik a munka. Az eredmény minőségileg nem mindenütt felel meg. A hőség sietette az érést, néhol a szemek megszorultak. Mennyiségileg középszerű a hozam. Az őszi árpa meglehetősen, annál gyengébb azonban a tavaszi, melynek szeme a hőség és rozsdás következtében több helyen megszorult. Itt-ott kielégítő hozamra van kilátás. A zab rohamosan érik, pár nap múlva aratható lesz. A tengeri meglehetősen szépen áll, de a nagy hőségben lassan nő; csövéit hánysa s ha eső nem lesz, a csövek aprók lesznek. Temes megye lippai járásában sok kárt tesz benne a lema melanopa. A hüvelyesek és kerti vetemények kepezően állottak, de a hőség mindinkább károsan hat rájuk; átlagban még is középszerűnél jobb termést ígérnek. A burgonya jobb termést ígér. A korai megérett a kiszedésre, legtöbb helyen felásták. A szőlő Aradmegyében szépen áll, középtermést ígér.

— Napszámbér. Aradmegyében a Tisza-Maros szögén a munkabér a következő a jelenlegi aratások alatt: férfiak részére 60 krtól 2 frt 25 krig, nőknek 40—80 kr, gyermekeknek 30—45 kr. Az átlagbér férfiaknak 92, nőknek 76, gyermekeknek 33 krajczár.

— A ménok osztályozása Mezőhegyesen augusztus 10-én fog megejtetni.

— Próbacseplés. Cs. Palotán e héten tartott meg a próbacseplés. Sem mennyiségre, sem minőségre a termés nem vált be, mert míg tavaly keresztentként 40—48 kilót adott, most csak 34 kilót ad, az is apró szemű buza.

Szeszűzet.

Július 11.

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 54.50, kicsinyben 55.— hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósításai. —

Budapest, jul. 11. d. n. 5 óra.

Gabona	Faj	Irányzat	100 klgramm frt
Búza	bánsági	lanyha	7.95—8.60
	tiszavidéki	„	7.95—8.60
	pestvidéki	„	7.90—8.55
	fehértői	„	7.95—8.60
	bácskai	„	7.95—8.60
Rozs	—	lanyha	7.65—7.90
Árpa	takarmány	lanyha	5.30—5.50
	égetni való	„	—
Zab	—	szilárd	5.40—5.70
Tengeri	bánsági	lanyha	4.80—4.85
	másnemű	„	5.75—5.80
Káposzta-repce	—	lanyha	11.—11.25
Köles	—	lanyha	5.1—5.25
Búza	tavaszi	szilárd	8.07—8.08
	jún. 1892	„	8.50—8.51
	őszre	„	4.83—4.84
Tengeri	máj.-jun. 1892	szilárd	4.91—4.91
	szept.-okt. 1891	„	5.28—5.30
Zab	Bpest sz. tavasz	szilárd	—
Káposzta-repce	„	„	5.40—5.41
	aug.-szept. 1891	szilárd	11.15—11.25

Mivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén

Budapest, 1892. július 11.

Magyar aranyáraderék 6%	—
Magyar aranyáraderék 4%	119.80
Magyar papíráraderék 5%	100.50
Magyar vasúti kölcsön	120.50
Magyar keleti vasúti államkötvény I. kibocsátás	—
Magyar keleti vasúti államkötvény II. kibocsátás	—
Magyar keleti vasúti államkötvény III. kibocsátás	117.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	—
Magyar földterhermentesítési kötvény záradékkal	—
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény	—
Temes-bánati földterhermentesítési kötv. záradékkal	—
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—
Magyar szőlődezmaváltási kötvény	—

Idegenek névsora Aradon.

Július 9-én:

Fehér Kereszt szálloda: Dr. Atlasz Sándor orvos, Soborsin. Dr. Kéry József orvos, Budapest. Blau Katinka kereskedőné, Soborsin. Petrich Sándor kereskedő, Nagyvárad. Br. Bornemissa Ádám birtokos, Budapest. Dr. Matzvásky Aladár orvos, Budapest. Philipp Sámuel kereskedő, Raab. Szeél Mihály magánzó, Budapest. Nádor szálloda: Krammer Gyula mérnök, Beszterce. Schwartz János mérnök, M.-illye. Magyar Korona szálloda: Weisz Simon hirdetési vállalkozó, Szeged. Wallerstein Mór kereskedő, Világos. Vasúti szálloda: Izák Mihály regálébőlő Ajta. Dr. Hálk Aurél községi orvos, Berza. Selley Mauó postamester, Szemlak.

Felelős szerkesztő: Várárhelyi Béla.

Nyíltér.

M. kir. államvasutak üzletvezetősége Aradon.

13932 | III. sz.

490 3—3

Hirdetmény.

A n. é. közönség tudomására hozzuk, hogy a f. é. május hó 1-én életbe lépett nyári menetrend alkalmából kiadott általános menetrendhirdetmény II. részében a mezőtúr-szarvasi vonalra vonatkozólag közzétett 7411. és 7414. számú egyesvonalat közlekedését f. évi július hó 1-től kezdve alábbi menetrendben a 7401. és 7402. személyvonatokat helyezték forgalomba, mely vonatok Mezőtúron az arad-budapesti fővonalon közlekedő gyorsvonatokhoz csatlakoznak.

Mezőtúr felé	7401	Szarvas felé	7402
	szem. v.		szem. v.
	I. II. III. oszt.		I. II. III. oszt.
Szarvas ind. d. e.	9:34	Mezőtúr indul d. u.	5:10
P.-Bánréve (mh.) „	9:55	P.-Bánréve (mh.) „	5:36
Mezőtúr érkezik „	10:20	Szarvas érkezik „	5:56

Jegyzet: Az indulási és érkezési idő a közép-európai (zóna) idő szerint van kitüntetve. Arad, 1892. június hóban.

Az üzletvezetőség.

A nagyhalmágyi járás főszolgabírájától.

1506 | 892. sz.

540 3-3

Pályázati hirdetmény.

Az aradvármegyei nagyhalmágyi járáshoz tartozó banesdi körjegyzői állás, a múlt évi november hó 26-án tartott választásnak a m. kir. Belügyminiszter ur ö Nagyméltósága 43361-IV-7 | 892. sz. intézkedésével történt megsemmisítése folytán megüresedvén, annak szabályszerű választás útján leendő betöltésére pályázatot nyitok s a választás határidejéül **folyó hó 25. napjának délelőtt 10 óráját** a banesdi körjegyzői irodába kitűzöm.

A körjegyző javadalmazása Banesd, Krisztud, Bodest, Mermesd, Leasza, Lestyora és Brusztur mint szövetkezett községek pénztárából évi 700 frt fizetés, 150 frt lakbér, természetben kiszolgáltatandó 8 öl tűzifa, valamint a magánfelek érdekében teljesített munkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjakból áll.

Felhivom ennél fogva az 1883. I. t. cz. 6. §-ában meghatározott minősítéssel bíró és pályázni kívánókat, hogy kellőleg felszerelt kérvényeiket a választást megelőzőleg folyó hó 24-ig hozzám annál bizonyosabban benyújtsák, mivel a később beérkezett pályázati kérvények figyelembe vételét nem fogom.

Nagyhalmágy, 1892. évi július hó 1-én.

Páris Gábor,
főszolgabíró.

7388 | 892. sz.

537 3-3

Hirdetés.

A nagymélt. m. kir. földmívelésügyi miniszter ur 22878/III-892. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy a felső ausztriai cs. kir. helytartóság 1892. évi április hó 20-án 4835. I. sz. a kelt értesítése szerint a magyar és horvátországi származású hasított körmű állatok bevitele tekintetében a következőket rendelte el:

1. A Bars, Hont, Nógrád, Nyitra, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun, Pozsony, Sáros, Szepes, Trencsén, Turóc és Zólyom vármegyéből származó szarvasmarháknek Felső-Ausztriába bevitele, ragadás tüdőlob behurcolásának megakadályozása céljából teljesen megtiltatt, így tehát még a levágás céljából való bevitel sincsen megengedve.

Az ezen vármegyéből származó juhok, sertések és kecskék, továbbá a Magyarország többi vármegyéből származó szarvasmarhák, juhok, kecskék és sertések Felső-Ausztriába bármily célból, tehát úgy levágásra, mint egyébb gazdasági célokra, vasutal közvetlenül bevitelük a marharakodóul engedélyezett oly vasuti állomásokra, mely állomásokon az állatok a lerakás alkalmával állatorvosi vizsgálat alá vehetők.

Az állatokat kísérő marhaleveleken az állatok származási helyének járványmentes-sége, valamint az állatok egészséges volta igazolandó.

A kerületi közigazgatási hatóságok, a felek kérelmére az állatoknak marharakodóul nem engedélyezett állomásokon való kirakását is megengedhetik; ez esetben azonban az állategészségügyi szemle költségtöbbletét a felek fedezni tartoznak.

2. Ha a Magyar, illetve Horvát-Szlavonországból származó sertésszállítmányok között csak egy állat is száj- és körömfájásban betegnek találtatik, a szállítmány a legközelebbi tehervonattal (melyen más hasított körmű állatok nincsenek) a feladó-állomásra azon esetben küldetik vissza, ha az állatok a rendelkezési állomáson levő köztávóhidon le nem vágathatók vagy pedig más bűzlben levő köztávóhidra a felső-ausztriai állatállomány fertőzésének veszélye nélkül el nem szállíthatók.

A fertőzés gyanújában álló szállítmányok a fertőzésekkel, egyenlő eljárás alá esnek.

3. Az állatok visszautasítása az illető közigazgatási hatóság rendelete alapján történik; ily esetekben a szállítólevél és az állatorvosi látlelet a marhalevéllhez csatoltatik.

Az állatszallítmány visszautasításáról a földmívelésügyi m. kir. minisztérium, illetve a horvát országos kormány mindenkor távirati úton fog értesíttetni.

Aradon, 1892. május 7-én.

A városi tanács.**Földhaszonbérlet.**

Temes-Bresztovácson 125
catastralis hold jó termő

szántóföld és kaszáló,

kedvező feltételek mellett haszonbérbe adandó, bővebb felvilágosítás a temes-bresztováczi posta-hivatalnál kaphtó.

13370 | 892. sz.

Aradvármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

Az aradi járásban lemondás folytán üresedésbe jött járási utmesteri állásra ezennel pályázat nyitattik.

Az utmesteri állás javadalmazása:

400 forint fizetés,
10 forint szertárber,
8 forint irodai átalány,
107 forint utátalány.

Pályázni óhajtok felhivatnak, hogy minősített-ségük s eddigi alkalmaztatásuk kitüntetése mellett szerkesztett pályázati kérvényüket **folyó évi július hó 25-ig** a vármegye főispánja Meltóságos Fábrián László urhoz nyújtsák be.

Aradon, 1892. évi július hó 6-án.

Szathmáry Gyula,

543 2-2

alispán.

Hirdetmény.

Arad szabad királyi város területén egy idegen kutya kóborolt, egy leánygyermek és több kutya megmarása után agyonlővetett és boncolás alkalmával veszettnek nyilvánított, ennek folytán az 1888. évi VII. t. cz. 68. §. és e törvény fogantatására 4000 | 888 sz. a. kibocsájtott rendelet 188. sz. értelmében az egész város területén levő kutyáknak kötvartatása vagy szájkosárral ellátva pórázon vezetése f. évi július 5-étől augusztus 14-ig terjedő 40 napra elrendeltetik. Erről a lakosság azzal értesítettik, hogy szájkosár nélkül elfogott kutyák, ha adójeggyel vannak is ellátva -- ki nem válthatók, a gyeptéren megsemmisíttetni, és a tulajdonosok pénzbüntetéssel büntetettetni fognak.

Aradon, 1892. július 6-án.

Főkapitány ur helyett:

Nyáry Béla,
alkapitány.

490-892. gazd. sz.

541 2-3

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a jövő télen szükségelendő 550 köbméter tölgy- és 550 köbméter cser- vagy bükkfa szállítása iránt f. évi július hó 18-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár egy köbméter tölgyfára nézve 2 frt 40 kr., egy köbméter cser- vagy bükkfára nézve 2 frt 75 kr.

Megjegyeztetik, hogy ajánlatot az egész mennyiségnek cser vagy bükkfában való szállítására nézve is tehetők.

Bánompénzzel leteadő 284 frt készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1892. évi július hó 4-én tartott rendkívüli üléséből

Kiadta:

Löcs Rezső

aljegyző.

Nyomatott az „Aradi nyomdatársaság” könyvnyomdájában

M. kir. államvasutak budapest-dunabalti üzletvezetősége.

28626 | 92. sz.

465 3-3

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak budapest-dunabalti és szegedi üzletvezetősége alá tartozó vonalak részére szükségelt 58000 darab I-ső és 3000 darab II-odrangú közbelső tölgytalpfa szállítására, mely mennyiség fele részben az évi szeptember, fele részben pedig folyó évi október hó végéig szállítandó, nyilvános pályázat hirdettetik.

A részletes pályázati feltételek szerint szerkesztendő ajánlatok legkésőbb 1892. évi július hó 26-án déli 12 óráig az üzletvezetőség általános osztályának vezetőjénél (Teréz-körút 62. szám I. emelet 5. ajtó) nyújtandók be, a bánatpénz pedig 1892. évi július hó 25-én déli 12 óráig az üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál (Teréz-körút 62. sz. földszint) leteendő.

A részletes pályázati és szállítási feltételek az üzletvezetőségnél betekintheők. A részletes pályázati feltételek a budapest-dunabalti üzletvezetőségtől díjmentesen, a szállítási feltételek készpénz lefizetése mellett a budapesti nyomtatványtárolt megszerezhetők lévén, feltételeztetik, hogy az ajánlattevő ezek tartalmáról teljes ismerettel bír.

Aradon, 1892. június 21-én.

Az üzletvezetőség.

M. k. államvasutak Bpest-déli-üzletvezetősége.

15207 | 92. I.

467 3-3

Pályázati hirdetmény.

(Tölgytalpfák szállítása iránt.)

A m. kir. államvasutak budapest-déli üzletvezetősége vonalain f. évben még 5600 drb első és 5200 drb másodrangú tölgytalpfa szükségeltetik, melynek szállítására ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

1. Ezen talpfák szállítása a 129381 | 91. sz. a. általános és 21987 | 92. sz. különleges szállítási feltételek alapján eszközölendő, mely feltételek az alulírott üzletvezetőség I. osztályánál megtekinthetők, vagy a vételár (25 illetve 15 kr.) fizetése vagy beküldése mellett a magy. kir. államvasutak nyomtatványtáránál megszerezhetők.

2. A talpfák fele részben f. évi szeptember, fele részben pedig f. évi október hó végéig szállítandók.

3. Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy az említett pályázati és szállítási feltételeket jól ismeri s azokat elfogadja.

4. A kiirt mennyiség szállítására vonatkozó ajánlat f. évi július hó 26-ának déli 12 óráig az alulírott üzletvezetőség I. osztályához nyújtandók be, az óvadék pedig f. évi július hó 25-éig teendő le a gyűjtő pénztáránál.

5. A részletes pályázati és szállítási feltételek az alulírott üzletvezetőségnél megtekinthetők, illetve díjmentesen megszerezhetők.

Budapest, 1892. június havában.

Az üzletvezetőség.

M. kir. államvasutak üzletvezetősége Aradon.

13856. sz.-hoz.

431 3-3

Pályázati hirdetmény

(tölgytalpfák szállítása iránt).

A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége vonalain még

1000 darab II. rendű útkövesi

12500 darab I. rendű közbelső és

1000 darab II. rendű közbelső tölgytalpfa szükségeltetik, mely felerészben az évi szeptember, fele részben pedig folyó évi október hó végéig beszállítandó.

Ezen talpfák szállítása a 129381 | 91. szám alatti általános és a tölgytalpfák szállítására nézve fennálló 21987 | 92. sz. különleges szállítási, valamint a részletes pályázati feltételek alapján eszközölendő, mely feltételek az üzletvezetőség I. osztályánál a hivatalos órákban megtekinthetők.

A részletes szállítási feltételek az üzletvezetőségtől díjmentesen, a szállítási feltételek pedig az összeg (25 és 15 kr.) előzetes lefizetése mellett a budapesti nyomtatványtárolt megszerezhetők. Mindegyik ajánlattevőről feltételeztetik, hogy az említett pályázati és szállítási feltételeket jól ismeri és azokat elfogadja.

Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatok f. évi július hó 26-ának déli 12 óráig a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége I. osztályának főnökéhez benyújtandók vagy posta útján beküldendők; a bánatpénz folyó évi július hó 25-éig az aradi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál teendő le.

Arad, 1892. június hóban.

Az üzletvezetőség.